

Talousvaliokunta

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi tilintarkastuslain muuttamisesta ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi

JOHDANTO

Vireilletulo

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi tilintarkastuslain muuttamisesta ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi (HE 70/2016 vp): Asia on saapunut talousvaliokuntaan mietinnön antamista varten.

Asiantuntijat

Valiokunta on kuullut:

- osastopäällikkö, ylijohtaja Pekka Timonen, työ- ja elinkeinoministeriö
- hallitusneuvos Antti Riivari, työ- ja elinkeinoministeriö
- neuvotteleva virkamies Marja Hanski, työ- ja elinkeinoministeriö
- toimistopäällikkö Tiina Visakorpi, Finanssivalvonta
- tilintarkastusvalvonnan johtaja Riikka Harjula, Patentti- ja rekisterihallitus
- puheenjohtaja Manne Airaksinen, tilintarkastuslautakunta
- Risk Management Partner Tiina Torniainen, KPMG Oy Ab
- asiantuntija Hannu Ylänen, Elinkeinoelämän keskusliitto EK ry
- finanssitalouspäällikkö Marja-Liisa Kahola, Finanssialan Keskusliitto ry
- varatoimitusjohtaja Leena Linnainmaa, Keskuskauppakamari
- puheenjohtaja Eija Niemi-Nikkola, Suomen Tilintarkastajat ry
- lainopillinen asiamies Anja Tuomola, Suomen Yrittäjät ry
- toimitusjohtaja Liisa Suvikumpu, Säätiöiden ja rahastojen neuvottelukunta ry

Valiokunta on saanut kirjallisen lausunnon:

- oikeusministeriö
- valtiovarainministeriö
- OP Ryhmä
- Hallitusammattilaiset ry

HALLITUKSEN ESITYS

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi tilintarkastuslakia. Lisäksi esityksessä ehdotetaan muutettaviksi useiden muiden lakien tilintarkastusta koskevia säännöksiä. Muutoksilla pantaisiin täytäntöön tilintarkastusta koskevaan direktiiviin tehdyt muutokset sekä asiaa koskeva asetus.

Valiokunnan mietintö TaVM 16/2016 vp

Tilintarkastuslakiin ehdotetaan lisättäviksi säännökset muun muassa tilintarkastukseen liittyvistä lausumista ja lisätiedoista, riippumattomuudesta ja esteellisyydestä, asiakasrekisteristä ja tilintarkastuskansioista, tilintarkastajan siirtymisestä tarkastetun yhteisön palvelukseen sekä uusista seuraamuksista. Lisäksi lakiin lisättäisiin säännökset toimikausien enimmäiskestosta sekä mahdollisuudesta tarjota jäsenvaltio-option mukaisia arvonmääritys- ja veropalveluita. Osakeyhtiö- ja osuuskuntalakiin lisättäisiin säännökset erityisestä tarkastusvaliokunnasta.

Ehdotetut lait on tarkoitettu tulemaan voimaan 17 päivänä kesäkuuta 2016, jolloin direktiivi on pantava jäsenvaltioissa täytäntöön ja asetus tulee voimaan.

VALIOKUNNAN YLEISPERUSTELUT

Talousvaliokunta puoltaa lakiehdotusten hyväksymistä 1. ja 2. lakiehdotukseen tehtävin muutoksin. Lisäksi talousvaliokunta esittää eduskunnan hyväksyttäväksi yhden lausuman.

Ehdotetun sääntelyn pääasiallisena tarkoituksena on Euroopan parlamentin ja neuvoston tilintarkastusdirektiivin muutosdirektiivin (2014/56/EU) ja tilintarkastusasetuksen (EU) N:o 537/2014 implementoiminen Suomen lainsäädäntöön: esitys sisältää EU-sääntelystä aiheutuvat välttämättömät muutokset kansalliseen tilintarkastuslakiin sekä eräisiin muihin lakeihin.

Valiokunnan saaman selvityksen mukaan hallituksen esityksen valmistelun aikana on noussut esiin kansallisia säädösmuutostarpeita, joita ei ole kuitenkaan voitu liittää tähän esitykseen, koska ne olisivat edellyttäneet sääntelyn laajaa kokonaisarviointia. Tätä varten työ- ja elinkeinoministeriö on asettanut työryhmän (asettamispäätös TEM/699/00.04.01/2016), jonka toimeksiantoon kuuluu muun muassa arvioida hallinnon tarkastus tilintarkastuksen kohteena, tilintarkastusvelvollisuuden rajat ja toimintakertomuksen tilintarkastamisesta luopumisen vaikutukset kirjanpitosääntelyyn. Talousvaliokunta pitää toimeksiantoa perusteltuna ja kiirehtii työn valmistumista seuraavin huomautuksin.

Oikea ja riittävä kuva. Talousvaliokunta toteaa, että käsitellessään kirjanpitolakiin (1336/1997 myöhempine muutoksineen) ehdotettuja muutoksia hallituksen esityksen HE 89/2015 vp (hallituksen esitys eduskunnalle laiksi kirjanpitolain ja eräiden siihen liittyvien lakien muuttamisesta sekä puunkorjuuta aarniometsissä harjoittavien yritysten viranomaisille suorittamien maksujen julkistamista koskevaksi laiksi) yhteydessä nousi esiin kysymys tilintarkastuksen kohteesta ja *oikean ja riittävän kuvan* käsitteestä. Tuolloin hallituksen esityksen ehdottaman sääntelyn mukaan "tilinpäätös ja toimintakertomus antavat yhdessä oikean ja riittävän kuvan" kirjanpitovelvollisen toiminnan tuloksesta ja taloudellisesta asemasta olennaisuusperiaatteen mukaisesti ottaen huomioon kirjanpitovelvollisen harjoittaman toiminnan laatu ja laajuus. Osa valiokunnan kuulemista asiantuntijoista kyseenalaisti tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen kytkennän ja katsoi, että esitys oli tältä osin tilinpäätösdirektiivin ja kansainvälisen käytännön vastainen. Kytkennän arvioitiin myös rajoittavan toimintakertomuksen sisällön kehittämistä erityisesti ei-taloudellisten selvitysten osalta. Kriittisesti esitykseen suhtautuvien näkemyksenä oli, että toimintakertomuksen tilintarkastuksesta tulisi luopua ja tilinpäätöksen tulisi yksinään antaa oikea ja riittävä kuva toiminnasta.

Valiokunnan mietintö TaVM 16/2016 vp

Talousvaliokunta piti näitä näkemyksiä perusteltuina, mutta katsoi (TaVM 16/2015 vp), ettei käytäntöä voitu muuttaa yksinomaan kirjanpitosääntelyä muuttamalla, vaan tarve oli ensisijaisesti rajata tilintarkastusvelvoitetta. Talousvaliokunta huomautti mietinnössään, että varsinaisen tilintarkastuksen kohdistaminen yksinomaan tilinpäätökseen edellyttää muutoksia tilintarkastuslakiin. Sääntelyn selkeyden varmistamiseksi valiokunta piti perusteltuna, että tarvittavat muutokset eri lakeihin tehtäisiin tuolloin vielä valmistelussa olleen, nyt käsillä olevan tilintarkastuslain muutoksen yhteydessä. Eduskunta hyväksyi talousvaliokunnan esityksestä seuraavan lausuman: *Eduskunta edellyttää, että tilintarkastuslain muuttamista koskevassa hallituksen esityksessä tehdään tarvittavat muutokset lainsäädäntöön siten, että varsinaisen tilintarkastuksen kohteena voi olla yksinomaan tilinpäätös ja toimintakertomukseen kohdistetaan vain direktiivien edellyttämät toimet.*

Talousvaliokunta toteaa, että nyt käsittelyssä olevassa hallituksen esityksessä on talousvaliokunnan tarkoittama tilintarkastuksen kohteen supistaminen toteutettu (3 luvun 1 §), mutta se on tehty sillä tavoin epäsymmetrisesti, että kirjanpitolain ja nyt ehdotetun tilintarkastuslain käsitteet "oikeasta ja riittävästä kuvasta" eivät ole yhtenevät: tilintarkastuslakiin ehdotettuja muutoksia ei ole tehty vastaavasti kirjanpitolakiin. Ehdotetun tilintarkastuslain perusteella tilintarkastajan tulee tarkastaa, että tilinpäätös antaa yksinään oikean ja riittävän kuvan. Samanaikaisesti kirjanpitolaki kuitenkin mahdollistaa sen, että yritys voi antaa tilinpäätöksen sijaan toimintakertomuksessa sellaisia tietoja, jotka ovat osa oikeaa ja riittävästä kuvasta. Tällaisen sääntelyn ei tulisi olla mahdollista. Tilintarkastajalle ei tulisi asettaa erisisältöistä vaatimusta kuin kirjanpitovelvolliselle yritykselle.

Talousvaliokunta pitää täten muodostuvaa oikeustilaa epätydyttävänä ja esittää eduskunnan hyväksyttäväksi lausuman, jossa edellytetään kirjanpitolakiin valmisteltavan pikaisesti, edellä mainitun työryhmän työstä irrottaen, tarvittavat muutokset edellä kuvatun epäsymmetrian poistamiseksi. *(Valiokunnan lausumaehdotus)*

Hallinnon tarkastus. Talousvaliokunta toteaa, että saman lainkohdan (3 luvun 1 §) tarkoittama hallinnon tarkastus on sisällöllisesti varsin epäselvä. Talousvaliokunta pitää hyvänä, että hallinnon tarkastus on yksi edellä mainitun työryhmän toimeksiannon mukaisista arvioinnin kohteista. Tilintarkastuksen kohteen kansainvälinen harmonisointi on keskeinen kysymys toimialaa koskevan sääntelyn kehittämisessä. Kansalliset poikkeamat lisäävät usein hallinnollista taakkaa ja voivat ylläpitää sellaisia käytäntöjä, jotka vaikeuttavat talouden raportoinnin kehittymistä kansainvälisen toimintaympäristön edellyttämällä tavalla.

Tilintarkastuskertomukseen liittyvät lausumat. Valiokunnan asiantuntijakuulemisessa on esitetty ristiriitaisiakin käsityksiä siitä, tulisiko tilintarkastuskertomukseen sisällyttää lausumia. Tilintarkastusdirektiivin muutosdirektiivin ja tilintarkastusasetuksen implementointia käsitellyt työryhmä (Vuoden 2014 tilintarkastusdirektiivin muutos ja tilintarkastusasetus, TEM 66/2015) toteasi mietinnössään, että lausumat ovat jääneet pysyväksi ilmiöksi siitä huolimatta, että ne on poistettu lainsäädännöstä. Käsillä olevassa hallituksen esityksessä on päädytty esittämään lausumien palauttamista lain tasolla säädetyiksi velvoitteiksi, kuitenkin siten, että lausumat annetaan vain yhtiökokouksen tai vastaavan toimielimen pyynnöstä ja niiden tulee perustua suoritettuun tilintarkastukseen eivätkä ne saa aiheuttaa kohtuutonta ylimääräistä hallinnollista taakkaa. Talousva-

Valiokunnan mietintö TaVM 16/2016 vp

liokunta pitää tärkeänä, että säännöksen vaikutuksia seurataan ja tarvittaessa ryhdytään toimiin lainsäädännön muuttamiseksi.

Tilintarkastajan siirtyminen tarkastettavan yhteisön palvelukseen. Hallituksen esityksessä ehdotetaan, että tilintarkastaja ei saa siirtyä tilintarkastuskohteen palvelukseen tai ottaa jäsenyyttä tilintarkastuskohteen hallintoelimissä ennen kuin vuosi on kulunut tilintarkastustoimeksiannon päättymisestä. Yleisen edun kannalta merkittäviä yhteisöjä tarkastavien tilintarkastajien kohdalla tämä jäädyttelyjakso on kaksi vuotta. Ehdotus perustuu tilintarkastusdirektiivin 22 a artiklaan. Pyrkimys on ollut varmistaa tilintarkastajan riippumattomuus suhteessa tilintarkastuksen kohteeseen. Kielto koskee vain tilintarkastuskohteiden palvelukseen siirtymistä tai jäsenyyttä tilintarkastuskohteen hallintoelimissä eikä siten rajoita muiden palvelukseen siirtymistä tai jäsenyyksiä muiden kuin tilintarkastuskohteiden hallituksissa.

Talousvaliokunta toteaa, että Suomen olosuhteisiin implementoituna direktiivin edellyttämät jäädyttelyjaksojen aikamääreet ovat huomattavan pitkiä. Ottaen huomioon kansalliset tilintarkastajien työmarkkinat jäädyttelyjaksosäätely voi aiheuttaa merkittäviä esteitä tilintarkastajien ammatilliselle kehitymiselle ja ajantasaisen ammattitaidon optimaaliselle käytölle, etenkin pääkaupunkiseudun ulkopuolella. Talousvaliokunta toteaa, että säännös luo epätyydyttävän oikeustilan Suomen olosuhteisiin. Kysymyksessä on kuitenkin pakottavan EU-säätelyn asettama minimi, minkä vuoksi kansallisesti ei voida säätää toisin. Tämän epätyydyttävän tilan vaikutusten minimoimiseksi talousvaliokunta pitää tarpeellisena ja tarkoituksenmukaisena käyttää kansallista harkintavaraa jäädyttelyjakson rikkomisen sanktioinnin suhteen yksityiskohtaisissa perusteissa tarkemmin kuvatulla tavalla.

VALIOKUNNAN YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

1. Laki tilintarkastuslain muuttamisesta

1 luku. Yleiset säännökset

1 §. Soveltamisala. Pykälässä säädetään tilintarkastuslain soveltamisalasta. Talousvaliokunta kiinnittää huomiota pykälän 4 momentin sisältämään viittaukseen tämän lain 10 luvun 5 ja 6 §:ään. Talousvaliokunta toteaa, että hallituksen esityksen ehdottama säännös, jonka mukaisesti jäädyttelyjaksosäätelyn rikkomiseen liittyvää seuraamusmaksua koskeva sääntely ulottuisi muuhunkin kuin varsinaisiin tilintarkastustehtäviin, ei ole direktiivin edellyttämä, vaan kansallinen lisäys, minkä vuoksi valiokunta ehdottaa 2 ja 4 momentit muutettaviksi kuulumaan seuraavasti:

2 momentti: "Toimintaan, johon sovelletaan julkishallinnon ja -talouden tilintarkastuksesta annettua lakia (1142/2015), sovelletaan tämän lain 2 luvun 7 §:n 3 momenttia, 4 luvun 2, 4 ja 5 §:ää, 6—8 lukua, 9 luvun 1 §:n 1 momentin 1—3 kohtaa, 10 luvun 1—4 ja 7—8 §:ää sekä 11 lukua."

4 momentti: "Tilintarkastajan tässä ominaisuudessaan harjoittamaan muuhun kuin 1, 2 tai 3 momentissa tarkoitettuun toimintaan sovelletaan 4 luvun 1—3 ja 8 §:ää, 7 ja 8 lukua, 9 luvun 1 §:ää, 10 luvun 1—4 ja 7—8 §:ää ja 11 luvun 1 §:ää."

Valiokunnan mietintö TaVM 16/2016 vp

Täten jäädyttelyjaksoa koskevan säännöksen rikkomisesta seuraava seuraamusmaksu tulisi sovellettavaksi ainoastaan toimintaan tilintarkastajan ominaisuudessa.

3 luku. Tilintarkastuksen sisältö

5 § Tilintarkastuskertomus. Pykälässä säädetään tilintarkastuskertomuksesta. Pykälän 2 momentissa on lueteltu, mistä seikoista tilintarkastuskertomuksessa on annettava lausunto. Tilinpäätösdirektiivin 8 luvun 34 artiklassa todetaan, että tilintarkastajan on annettava lausunto siitä, onko toimintakertomus ristiriidaton saman tilikauden tilinpäätökseen nähden ja onko toimintakertomus laadittu sovellettavien lakisääteisten vaatimusten mukaisesti. Tilintarkastusdirektiivin 28 artiklan 2 kohdassa puolestaan todetaan muun muassa, että tilintarkastuskertomuksessa on selvästi esitettävä tilintarkastajan näkemys siitä, annetaanko tilinpäätöksessä oikea ja riittävä kuva noudatetun tilinpäätössäännösten mukaisesti, ja tapauksen mukaan siitä, täyttääkö tilinpäätös lakisääteiset vaatimukset, ja että jäsenvaltiot voivat säätää tilintarkastuskertomuksen sisältöä koskevia lisävaatimuksia.

Hallituksen esityksessä ehdotetaan tilintarkastuskertomuksessa todettavaksi, onko tilinpäätös laadittu noudatetun tilinpäätössäännösten mukaisesti. Talousvaliokunta pitää tarkoituksenmukaisena muuttaa pykälän 2 momentin 2 kohdan sanamuotoa seuraavasti: "täyttääkö tilinpäätös lakisääteiset vaatimukset".

Tällöin kansallinen säännös vastaisi paremmin tilinpäätösdirektiivin ja tilintarkastusdirektiivin sanamuotoja.

4 luku. Tilintarkastajaa koskevat muut säännökset

1 §. Ammattieettiset periaatteet. Talousvaliokunnan asiantuntijakuulemisessa on kiinnitetty huomiota lainkohdassa käytettyihin termeihin. Talousvaliokunnan näkemyksen mukaan objektiivisuus on vakiintunut termi suomalaisessa oikeusjärjestelmässä ja soveltuu tilintarkastuksen yhteyteen "puolueettomuus"-termiä paremmin, ja näin perustellen talousvaliokunta ehdottaa hallituksen esityksen ehdottamaa pykälää muutettavaksi kuulumaan seuraavasti: "Tilintarkastajan on suoritettava tässä laissa tarkoitettut tehtävät ammattitaitoisesti, rehellisesti, *objektiivisesti* ja ammatillinen kriittisyys säilyttäen sekä huolellisesti yleinen etu huomioon ottaen."

12 §. Tilintarkastajan toiminnan järjestäminen. Tilintarkastajan toiminnan järjestämistä koskevat säännökset käyvät yksilön oikeuksien ja velvollisuuksien perusteisiin. Ne luovat toimijoille velvollisuuksia ja synnyttävät vastuun mahdollisista laiminlyönneistä. Hallituksen esityksessä ehdotetaan näistä velvoitteista säätämistä työ- ja elinkeinoministeriön asetuksella.

Talousvaliokunta toteaa, että yksilön oikeuksista ja velvollisuuksista tulee säätää lain tasolla, ja ehdottaa, että toiminnan järjestämistä koskevat keskeiset säännökset otetaan lakiin. Pykälän 1 momentissa säädettäisiin niistä osa-alueista, jotka tilintarkastajan on organisoitava ja joiden järjestämisestä tilintarkastajan on dokumentoitava. Tilintarkastajan olisi siten dokumentoitava toimintansa järjestämiseen liittyvät toimintaperiaatteet ja toimintatavat. Tilintarkastajan olisi myös huolehdittava, että riskienhallintajärjestelmä on riittävä huomioiden koko toiminnan laajuus. Tilintarkastajan olisi lisäksi arvioitava vuosittain sisäistä laadunvalvontajärjestelmäänsä sekä doku-

Valiokunnan mietintö TaVM 16/2016 vp

mentoitava arvioinnin tulokset sekä mahdolliset muutostoimenpiteet. Tilintarkastajan olisi käytettävä asianmukaisia menetelmiä, joilla varmistetaan tilintarkastusta koskevan toiminnan jatkuvuus ja yhdenmukaisuus. Liiketoiminnan jatkuvuudella tarkoitettaisiin liiketoiminnan keskeytyksetöntä jatkumista. Tilintarkastajan tulisi säännöksen mukaan ottaa käyttöön asianmukaiset ja tehokkaat organisatoriset ja hallinnolliset järjestelyt, joilla pystytään käsittelemään ja kirjaamaan tapahtumat, joilla on tai voi olla vakavia seurauksia tilintarkastajan lakisääteistä tilintarkastusta koskevan toiminnan luotettavuudelle. Tilintarkastajalla tulisi lainkohdan mukaan olla myös sellaiset palkitsemisperusteet, jotka tarjoavat riittävät suorituskannustimet tilintarkastuksen laadun varmistamiseksi. Epäasianmukaisiksi katsottaisiin sellaiset kannustimet, jotka johtaisivat tilintarkastuksen laadun vaarantamiseen. Tilintarkastajan olisi tämän säännöksen mukaan säilytettävä tiedot toiminnassaan tapahtuneista vähäistä merkittävimmistä rikkomuksista sekä niistä seuranneista toimenpiteistään. Tilintarkastajan olisi myös laadittava vuotuinen raportti näistä rikkomuksista sekä mahdollisista sen toimintaan kohdistuneista valituksista. Tilintarkastajan olisi pidettävä myös toimeksiantokohtaista dokumentaatiota.

Pykälän 2 momentin mukaan pienyritysten tilintarkastuksen osalta, jolla tarkoitetaan kirjanpitolain 1 luvun 4 a §:ssä tarkoitettujen pienyritysten tilintarkastuksia, voitaisiin poiketa tietyistä 1 momentissa mainituista velvoitteista. Pienyrityksiä tarkastavan tilintarkastajan ei olisi välttämättä arvioida sisäistä laadunvalvontajärjestelmäänsä vuosittain, eikä hänen tarvitsisi tehdä vuosittaista raporttia rikkomuksista ja valituksista, kuten myöskään taata yhtenäistä toimintaa tilintarkastuksissa jatkuvuuden varmistamiseksi. Kyseisen tilintarkastajan ei olisi välttämättä pitävä toimeksiantokohtaista dokumentaatiota toimeksiannon resursoinnista.

12 § kuuluisi täten seuraavasti:

1 momentti: "Tilintarkastajan on järjestettävä toimintansa hyvän tilintarkastustavan mukaisesti toiminnan laajuus ja monimutkaisuus huomioon ottaen sekä kirjattava toimintatavat tämän varmistamiseksi. Toimintatapojen tulee sisältää riittävät periaatteet riskienhallinnasta, sisäisestä vuosittain arvioitavasta laadunvalvonnasta, toimeksiantoja koskevan aineiston toimeksiantokohtaisesta dokumentoinnista, tilintarkastustoimeksiannon riittävästä resursoinnista, palkitsemisesta, rikkomusten ja valitusten vuosittaisesta seurannasta sekä menettelystä rikkomusepäilyjen ilmoittamiseksi."

2 momentti: "Sen estämättä, mitä edellä 1 momentissa säädetään, kirjanpitolain (1336/1997) 1 luvun 4 a §:ssä tarkoitettujen pienyritysten tilintarkastuksessa ei tarvitse: 1) arvioida sisäistä laadunvalvontajärjestelmää vuosittain; 2) varmistaa toiminnan jatkuvuutta yhtenäisten toimintatapojen kautta; 3) laatia toimeksiantokohtaista aineistoa tilintarkastustoimeksiannon resursoinnista; 4) laatia palkitsemista koskevia periaatteita; 5) laatia rikkomuksista ja valituksista vuosittaista raporttia."

13 §. Epäilyksistä ilmoittaminen. (Uusi) Talousvaliokunta ehdottaa lisäksi, että edellä mainituin, säädösten hierarkiaa koskevin perustein säädettäisiin lakiin uusi 13 §. Pykälän 1 momentissa säädettäisiin, että tilintarkastajan on järjestettävä palveluksessaan oleville henkilöille sisäinen menettely, jolla varmistetaan, että kyseiset henkilöt voivat nimettömästi ilmoittaa tilintarkastusta koskevan sääntelyn rikkomusepäilyistään.

Valiokunnan mietintö TaVM 16/2016 vp

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin niistä toimenpiteistä, joita ilmoitusmenettelyn tulee sisältää ja joilla suojataan ilmoituksen tekijää ja turvataan ilmoituksen tekijän ja ilmoituksen kohteena olevan henkilötietojen suoja noudattaen henkilötietolakia (523/1999). Ilmoitusmenettelyn tulisi lisäksi sisältää ohjeet, joilla turvataan ilmoituksen tekijän henkilöllisyyden suoja, jollei rikkomuksen selvittämiseksi tai muuten viranomaisen oikeudesta tietojen saamiseen laissa toisin säädetä. Koska tilintarkastajien toiminnan laajuus ja monimutkaisuus vaihtelevat hyvin paljon, tulisi tämä ottaa huomioon menettelyä luotaessa.

Pykälän 3 momentin mukaan tilintarkastajan olisi säilytettävä 1 momentissa tarkoitettua ilmoitusta koskevat tarpeelliset tiedot. Momentin mukaan tiedot olisi poistettava viiden vuoden kuluttua ilmoituksen tekemisestä, jollei tietojen edelleen säilyttäminen ole tarpeen rikostutkinnan, vireillä olevan oikeudenkäynnin, viranomaistutkinnan, ilmoituksen tekijän tai ilmoituksen kohteena olevan henkilön oikeuksien turvaamiseksi. Tietojen edelleen säilyttämisen tarpeellisuus olisi tutkittava viimeistään kolmen vuoden kuluttua edellisestä tarkistamisesta. Tarkistamisesta olisi tehtävä merkintä.

Pykälän 4 momentissa säädettäisiin henkilötietolain soveltamisesta.

Pykälän 5 momentin mukaan Tilintarkastusvalvonta voisi antaa tarkempia määräyksiä 1 momentissa tarkoitettujen ilmoitusten tekemisestä ja niiden käsittelystä. Tarkempien määräysten antamisessa tulisi myös huomioida yksittäisen tilintarkastajan ja tilintarkastusyhteisöjen toiminnan laajuuden erot.

Uuden 13 §:n sanamuoto kuuluisi siten seuraavasti:

1 momentti: "Tilintarkastajan on järjestettävä palveluksessaan oleville henkilöille sisäinen menettely, jolla varmistetaan, että kyseiset henkilöt voivat nimettömästi ilmoittaa tilintarkastusta koskevan sääntelyn rikkomisepäilyistään."

2 momentti: "Ilmoitusmenettelyn tulee sisältää toimenpiteet, joilla suojataan ilmoituksen tekijää ja turvataan ilmoituksen tekijän ja ilmoituksen kohteena olevan henkilötietojen suoja noudattaen henkilötietolakia (523/1999). Ilmoitusmenettelyn tulee lisäksi sisältää ohjeet, joilla turvataan ilmoituksen tekijän henkilöllisyyden suoja, jollei rikkomuksen selvittämiseksi tai muuten viranomaisen oikeudesta tietojen saamiseen laissa toisin säädetä."

3 momentti: "Tilintarkastajan on säilytettävä 1 momentissa tarkoitettua ilmoitusta koskevat tarpeelliset tiedot. Tiedot on poistettava viiden vuoden kuluttua ilmoituksen tekemisestä, jollei tietojen edelleen säilyttäminen ole tarpeen rikostutkinnan, vireillä olevan oikeudenkäynnin, viranomaistutkinnan taikka ilmoituksen tekijän tai ilmoituksen kohteena olevan henkilön oikeuksien turvaamiseksi. Tietojen edelleen säilyttämisen tarpeellisuus on tutkittava viimeistään kolmen vuoden kuluttua edellisestä tarkistamisesta. Tarkistamisesta on tehtävä merkintä."

4 momentti: "Sen lisäksi, mitä henkilötietolaissa säädetään, edellä 1 momentissa tarkoitettua ilmoituksen kohteena olevalla ei ole tarkastusoikeutta 1 ja 2 momentissa tarkoitettuihin tietoihin, jos tietojen antaminen voisi haitata epäiltyjen rikkomusten selvittämistä. Ilmoituksen kohteena olevan oikeuksista säädetään henkilötietolaissa."

Valiokunnan mietintö TaVM 16/2016 vp

5 momentti: "Tilintarkastusvalvonta voi antaa tarkempia määräyksiä 1 momentissa tarkoitettujen ilmoitusten tekemisestä ja niiden käsittelystä."

10 luku. Seuraamukset

5 §. Seuraamusmaksu ja sen määrääminen. Hallituksen esityksessä on pyritty mahdollisimman keveään seuraamusmalliin pyrkien säilyttämään voimassa oleva sanktiojärjestelmä. Seuraamusmaksua ehdotetaan koskemaan vain 4 luvun 11 §:n jäähdyttelyjakson rikkomista. Direktiivin lähtökohtana on, että seuraamusten tulee olla riittäviä, jotta niillä olisi selkeästi estävä vaikutus, ja lisäksi niiden tulee olla oikeasuhtaisia. Hallituksen esityksessä on seuraamusmaksun suuruudeksi jäähdyttelyjakson rikkomisesta ehdotettu enintään 200 000 euroa. Ehdotus mahdollistaa sanktion porrastamisen sen mukaan, millainen taloudellinen kantokyky sanktion kohteena olevalla henkilöllä on.

Säännöksen soveltamisalaan kuuluvien tilintarkastustehtävissä toimivien henkilöiden tulotaso vaihtelee talousvaliokunnan saaman selvityksen mukaan huomattavasti. Hallituksen esityksen ehdottama euromääräinen maksun yläraja on laskettu käyttäen viitearvona 500 000 euron vuotuisia nettoansioita. Ottaen huomioon, että puheena oleva sanktiosäännös koskisi myös tilintarkastusyhteisön muita työntekijöitä kuin päävastuullista tilintarkastajaa, talousvaliokunta pitää kohtuullisena 50 000 euron ylärajaa. Talousvaliokunta ehdottaa lainkohtaa muutettavaksi vastaavasti.

Voimaantulo ja siirtymäsäännökset. Talousvaliokunta katsoo, että edellä ehdotettujen muutosten johdosta lain siirtymäsäännöstä tulee muuttaa kuulumaan seuraavasti:

"Tämän lain tilintarkastuksen kohdetta koskevaa 3 luvun 1 §:ää ja tilintarkastuskertomusta koskevaa 5 §:ää sovelletaan ensimmäisen kerran 31.12.2016 päättyviltä tilikausilta laadittavien tilinpäätösten tilintarkastuksiin.

Tämän lain 4 luvun 9 §:ää asiakasrekisteristä sekä saman luvun 10 §:ää tilintarkastuskansioista, 12 §:ää tilintarkastajan toiminnan järjestämisestä ja 13 §:ää epäilyksistä ilmoittamisesta sovelletaan viimeistään 1 päivästä tammikuuta 2017.

Tämän lain 5 luvun 1 §:ää tilintarkastajan toimikausien enimmäiskestosta sekä saman luvun 3 §:ää muiden kuin tilintarkastuspalveluiden rajoittamisesta ja 4 §:ää muiden kuin tilintarkastuspalkkioiden enimmäismäärästä sovelletaan ensimmäisen kerran tilikaudella, joka alkaa tämän lain voimaantulon jälkeen.

Tämän lain 10 lukua sovelletaan tilintarkastajan tekoihin ja laiminlyönteihin, jotka ovat tapahtuneet tämän lain voimaantulon jälkeen."

Valiokunnan mietintö TaVM 16/2016 vp

2. Laki osakeyhtiölain muuttamisesta

6 luku. Osakeyhtiön johto ja edustaminen

16 a §. Hallituksen tehtävät yleisen edun kannalta merkittävässä yhtiössä. Hallituksen esityksen mukaan kaikki yleisen edun kannalta merkittävän yhtiön hallituksen tehtävät on mainittu "seuranta- ja arviointitehtävinä". Siten myös tilintarkastuksen arviointi kuuluisi jatkossa yleisen edun kannalta merkittävän yhtiön hallituksen tehtäviin. Talousvaliokunnan arvion mukaan mainittu velvollisuus menee direktiivin vähimmäisvaatimuksia pidemmälle, laajentaa liiaksi hallituksen velvoitteita ja voi aiheuttaa tulkinta- ja vastuuongelmia. Vaikka hallituksen vastuulla on yleinen yrityksen hallinnon järjestämisvelvollisuus, ei siihen valiokunnan käsityksen mukaan kuulu sellainen melko syvällistä tilintarkastuksen sisältöön paneutumista edellyttävä tilintarkastuksen arviointi, jota ehdotettu lainkohdan sanamuoto merkitsisi.

Talousvaliokunta ehdottaa pykälän 1 ja 2 momenttia muutettaviksi siten, että selkeästi erotetaan seuranta- ja arviointitehtävä pelkästä seurantatehtävästä. Pykälän 1 momentissa luettelaisiin yhtiön taloudellisen raportoinnin ja tarkastuksen osalta ne kolme tehtävää, joita hallituksen on erityisesti seurattava ja arvioitava. Voimassa olevaan yhtiö- tai tilintarkastuslainsäädäntöön ja niitä täydentäviin määräyksiin perustuvaa hallituksen ja tilintarkastajien yleistä tehtävien tai vastuiden jakoa ei ole tarkoitus muuttaa.

Näin perustellen talousvaliokunta ehdottaa 1 momentin sanamuodoksi seuraavaa: "Jos yhtiö on kirjanpitolain 1 luvun 9 §:ssä tarkoitettu yleisen edun kannalta merkittävä yhteisö, sen hallituksen tehtävänä on yhtiön taloudellisen raportoinnin ja tarkastuksen osalta erityisesti seurata ja arvioida yhtiön: 1) taloudellista raportointijärjestelmää; 2) sisäisen valvonnan ja tarkastuksen sekä riskienhallintajärjestelmien tehokkuutta; 3) tilintarkastajan riippumattomuutta ja erityisesti tämän harjoittamaa muiden kuin tilintarkastuspalveluiden tarjoamista."

Talousvaliokunta ehdottaa 2 momentin sanamuodoksi seuraavaa: "Edellä 1 momentissa mainittujen tehtävien lisäksi hallituksen on seurattava yhtiön tilintarkastusta ja valmisteltava yhtiön tilintarkastajan valinta."

VALIOKUNNAN PÄÄTÖSEHDOTUS

Talousvaliokunnan päätösehdotus:

Eduskunta hyväksyy muuttamattomana hallituksen esitykseen HE 70/2016 vp sisältyvät 3.—24. lakiehdotuksen.

Eduskunta hyväksyy muutettuna hallituksen esitykseen HE 70/2016 vp sisältyvät 1. ja 2. lakiehdotuksen. (Valiokunnan muutosehdotukset)

Eduskunta hyväksyy yhden lausuman. (Valiokunnan lausumaehdotus)

Valiokunnan mietintö TaVM 16/2016 vp

Valiokunnan muutosehdotukset

1.

Laki

tilintarkastuslain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan tilintarkastuslain (1141/2015) 1 luvun 1 ja 2 §, 2 luvun 2 §:n 5 momentti, 5 ja 7 §, 3 luvun 1, 2 ja 5—7 §, 4 luvun 1 ja 6—8 §, 5 luku, 6 luvun 9 § ja 11 §:n 1 momentti, 7 luvun 3 ja 9 §, 8 luvun 8 §, 9 luvun 2 ja 3 §, 10 luku ja 11 luvun 1 §, sekä
lisätään 2 luvun 2 §:ään uusi 6 momentti, 2 lukuun uusi 11 §, 3 luvun 3 §:ään uusi 2 momentti, 3 lukuun uusi 5 a §, 4 lukuun uusi 9—13 § ja 7 luvun 2 §:ään uusi 3 momentti seuraavasti:

1 luku

Yleiset säännökset

1 §

Soveltamisala

Tätä lakia sovelletaan, jollei muualla laissa toisin säädetä:

1) kirjanpitolain (1336/1997) 1 luvun 1 §:ssä tarkoitetun kirjanpitovelvollisen yhteisön ja säätiön tilintarkastukseen;

2) toimeen, joka muussa laissa tai asetuksessa säädetään tilintarkastajan tehtäväksi tai jonka perusteella tilintarkastaja antaa kirjallisen lausunnon viranomaisen tai tuomioistuimen käyttöön.

Toimintaan, johon sovelletaan julkishallinnon ja -talouden tilintarkastuksesta annettua lakia (1142/2015), sovelletaan tämän lain 2 luvun 7 §:n 3 momenttia, 4 luvun 2, 4 ja 5 §:ää, 6—8 lukua, 9 luvun 1 §:n 1 momentin 1—3 kohtaa, 10 luvun 1—4 ja 7—8 §:ää sekä 11 lukua.

Tätä lakia ei sovelleta tilintarkastajan toimintaan valtiontalouden tarkastusviraston virkamiehenä.

Tilintarkastajan tässä ominaisuudessaan harjoittamaan muuhun kuin 1, 2 tai 3 momentissa tarkoitettuun toimintaan sovelletaan 4 luvun 1—3 ja 8 §:ää, 7 ja 8 lukua, 9 luvun 1 §:ää, 10 luvun 1—4 ja 7—8 §:ää ja 11 luvun 1 §:ää.

Mitä tässä laissa säädetään yhteisön ja säätiön kirjanpidon ja tilinpäätöksen tilintarkastuksesta sovelletaan myös Suomessa rekisteröidyn ulkomaisen elinkeinonharjoittajan sivuliikkeeseen, jos ulkomaisen elinkeinonharjoittajan tilinpäätöstä ei laadita, tarkasteta ja julkisteta Euroopan unionin säädösten mukaisesti tai vastaavalla tavalla. Tätä lakia ei kuitenkaan sovelleta ulkomaisen

Valiokunnan mietintö TaVM 16/2016 vp

luotto- tai rahoituslaitoksen sivukonttorin tilintarkastukseen. Ulkomaisen vakuutusyhtiön edustuston tilintarkastukseen tätä lakia sovelletaan noudattaen, mitä ulkomaisista vakuutusyhtiöistä annetussa laissa (398/1995) säädetään.

Yleisen edun kannalta merkittävän yhteisön tilintarkastuksesta säädetään lisäksi yleisen edun kannalta merkittävien yhteisöjen lakisääteistä tilintarkastusta koskevista erityisvaatimuksista ja komission päätöksen 2005/909/EY kumoamisesta annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EU) N:o 537/2014, jäljempänä *Euroopan unionin tilintarkastusasetus*.

2 §

Määritelmät

Tässä laissa tarkoitetaan:

1) *tilintarkastajalla* 6 luvun 1 §:n mukaisesti HT-, KHT- tai JHT-tilintarkastajaksi hyväksytyä luonnollista henkilöä tai tilintarkastusyhteisöksi hyväksyttyä yhteisöä;

2) *HT-tilintarkastajalla* luonnollista henkilöä, joka on 6 luvun 2 §:n mukaiset edellytykset täytettyään hyväksytty tilintarkastajaksi;

3) *KHT-tilintarkastajalla* HT-tilintarkastajaksi hyväksyttyä luonnollista henkilöä, jolle on 6 luvun 3 §:n 1 tai 4 momentin mukaisten edellytysten täytyttyä hyväksytty yleisen edun kannalta merkittävän yhteisön tilintarkastajan KHT-erikoispätevyys;

4) *JHT-tilintarkastajalla* HT-tilintarkastajaksi hyväksyttyä luonnollista henkilöä, jolle on 6 luvun 3 §:n 2 tai 4 momentin mukaisten edellytysten täytyttyä hyväksytty julkishallinnon ja -talouden tilintarkastajan JHT-erikoispätevyys;

5) *tilintarkastusyhteisöllä* yhteisöä, joka on 6 luvun 5 §:n mukaiset edellytykset täytettyään hyväksytty tilintarkastusyhteisöksi;

6) *konsernilla* kirjanpitolain 1 luvun 6 §:ssä tarkoitettua konsernia;

7) *konserniyrityksellä* kirjanpitolain 1 luvun 6 §:ssä tarkoitettua konserniyritystä;

8) *säännellyllä markkinalla* kaupankäynnin kohteena olevalla yhteisöllä yhteisöä, jonka arvopaperi on otettu kaupankäynnin kohteeksi kaupankäynnistä rahoitusvälineillä annetun lain (748/2012) 1 luvun 2 §:n 6 kohdassa tarkoitettulla säännellyllä markkinalla;

9) *yleisen edun kannalta merkittäväällä yhteisöllä* kirjanpitolain 1 luvun 9 §:ssä tarkoitettua yleisen edun kannalta merkittävää yhteisöä;

10) *ketjulla* tilintarkastajien yhteistyöhön tarkoitettua suurta verkostoa, johon tilintarkastaja kuuluu, sekä näiden muodostamaa muuta suurta kokonaisuutta, joka on selkeästi tarkoitettu voittojen tai kustannusten jakamiseen tai jolla on yhteinen omistus, määräysvalta tai johto, yhteiset laadunvarmistusohjeet ja -menettelytavat tai yhteinen liiketoimintasuunnitelma tai joka käyttää yhteistä markkinointinimeä tai yhteisiä asiantuntijaresursseja;

11) *ETA-valtiolla* Euroopan talousalueeseen kuuluvia valtioita.

Valiokunnan mietintö TaVM 16/2016 vp

2 luku

Velvollisuus toimituttaa tilintarkastus

2 §

Tilintarkastusvelvollisuus

Jos yhteisöllä tai säätiöllä ei ole 1, 2 tai 3 momentin mukaista velvollisuutta valita tilintarkastajaa, yhtiöjärjestyksessä, yhtiösopimuksessa tai säännöissä voidaan määrätä tilintarkastuksen toimittamisesta.

Yhteisön ja säätiön yhtiöjärjestyksessä, yhtiösopimuksessa tai säännöissä voidaan määrätä useamman tilintarkastajan valinnasta.

5 §

Velvollisuus valita KHT-tilintarkastaja tai tilintarkastusyhteisö

Vähintään yhden yhtiömiesten, yhtiökokouksen tai vastaavan toimielimen valitseman tilintarkastajan on oltava KHT-tilintarkastaja tai tilintarkastusyhteisö, jonka päävastuullinen tilintarkastaja on KHT-tilintarkastaja, jos kyse on yleisen edun kannalta merkittävästä yhteisöstä tai jos yhteisössä tai säätiössä päättyneellä tilikaudella täyttyy vähintään kaksi seuraavista edellytyksistä:

- 1) taseen loppusumma ylittää 25 000 000 euroa;
- 2) liikevaihto tai sitä vastaava tuotto ylittää 50 000 000 euroa;
- 3) yhteisön tai säätiön palveluksessa on keskimäärin yli 300 henkilöä.

7 §

Päävastuullinen tilintarkastaja

Jos tilintarkastajaksi on valittu tilintarkastusyhteisö, tämän on ilmoitettava tilintarkastettavalle yhteisölle tai säätiölle, kenellä tilintarkastusyhteisössä työskentelevällä tilintarkastajalla on päävastuu tilintarkastuksen toimittamisesta. Päävastuullinen tilintarkastaja tulee valita siten, että varmistetaan riippumaton ja ammattitaitoinen tilintarkastus.

Päävastuullisella tilintarkastajalla on oltava vähintään sama pätevyys, jota edellytettäisiin tilintarkastajaksi valittavalta luonnolliselta henkilöltä. Hänen on myös osallistuttava aktiivisesti tilintarkastustoimeksiantoon.

Mitä tässä laissa säädetään tilintarkastajasta, sovelletaan myös päävastuulliseen tilintarkastajaan.

Valiokunnan mietintö TaVM 16/2016 vp

11 §

Tilintarkastajan valintaa rajoittavien sopimusehtojen kielto

Yhteisön tai säätiön ja kolmannen osapuolen välinen sopimusehto, jolla rajoitetaan yhtiömiesten, yhtiökokouksen tai vastaavan toimielimen päätösvaltaa yhteisön tai säätiön tilintarkastajan valinnassa, on mitätön.

3 luku

Tilintarkastuksen sisältö

1 §

Tilintarkastuksen kohde

Tässä laissa tarkoitetun tilintarkastuksen kohteena on yhteisön tai säätiön tilikauden kirjanpito, tilinpäätös sekä hallinto.

Jos lainsäädännössä muutoin edellytetään tilintarkastusta, tilintarkastukseen sovelletaan, mitä tässä laissa säädetään tilikauden tilintarkastuksesta ja sen sisällöstä.

2 §

Konsernin tilintarkastus

Emoyrityksen tilintarkastajan on tarkastettava myös konsernitilinpäätös sekä varmistuttava siitä, että konserniin kuuluvien yritysten tilintarkastajat ovat suorittaneet tilintarkastuksen asianmukaisesti.

Jos emoyrityksen tilintarkastaja ei pysty tarkastamaan konsernitilinpäätöstä tai varmistumaan konserniin kuuluvan yrityksen tilintarkastuksen asianmukaisuudesta 1 momentissa tarkoitetulla tavalla, tilintarkastajan tulee toteuttaa asianmukaiset toimenpiteet asian korjaamiseksi ja tehdä ilmoitus Tilintarkastusvalvonnalle.

3 §

Kansainväliset tilintarkastusstandardit

Unionissa sovellettaviksi hyväksytyjä kansainvälisiä tilintarkastusstandardeja voidaan soveltaa tarkoituksenmukaisessa laajuudessa kirjanpitolaain 1 luvun 4 a §:ssä tarkoitetun pienyrityksen tilintarkastuksessa noudattaen tämän lain 4 luvun 3 §:ssä tarkoitettua hyvää tilintarkastustapaa.

Valiokunnan mietintö TaVM 16/2016 vp

5 §

Tilintarkastuskertomus

Tilintarkastajan on annettava kultakin tilikaudelta päivätty ja allekirjoitettu tilintarkastuskertomus. Tilintarkastuskertomuksessa on yksilöitävä sen kohteena oleva tilinpäätös sekä ilmoitettava, mitä tilinpäätössäännöstöä tilinpäätöksen laatimisessa on noudatettu. Tilintarkastuskertomuksessa on ilmoitettava, mitä tilintarkastusstandardeja tilintarkastuksessa on noudatettu. Lisäksi tilintarkastuskertomuksessa on ilmoitettava tilintarkastajan toimipaikka.

Tilintarkastuskertomuksessa on annettava lausunto siitä:

1) antaako tilinpäätös noudatetun tilinpäätössäännösten mukaisesti oikean ja riittävän kuvan yhteisön tai säätiön toiminnan tuloksesta ja taloudellisesta asemasta;

2) onko tilinpäätös laadittu noudatetun tilinpäätössäännösten mukaisesti täyttääkö tilinpäätös lakisääteiset vaatimukset;

3) onko toimintakertomus laadittu toimintakertomuksen laatimiseen sovellettavien säännösten mukaisesti;

4) ovatko tilikauden toimintakertomuksen ja tilinpäätöksen tiedot yhdenmukaisia.

Edellä 2 momentissa tarkoitettu lausunto on vakiomuotoinen, varauman sisältävä tai kielteinen. Jos tilintarkastaja ei voi antaa lausuntoa, tilintarkastajan on ilmoitettava tästä tilintarkastuskertomuksessa.

Tilintarkastuskertomuksessa on lisäksi todettava, onko tilintarkastaja tilintarkastuksen yhteydessä saamiensa tietojen perusteella havainnut olennaisia virheellisyyksiä toimintakertomuksessa, sekä ilmoitettava näiden virheellisyyksien luonteesta.

Tilintarkastajan on huomautettava tilintarkastuskertomuksessa, jos yhteisön tai säätiön yhtiömies, hallituksen, hallintoneuvoston tai vastaavan toimielimen jäsen, puheenjohtaja tai varapuheenjohtaja taikka toimitusjohtaja tai muu vastuuvollinen on:

1) syyllistynyt tekoon tai laiminlyöntiin, josta saattaa seurata vahingonkorvausvelvollisuus yhteisöä tai säätiötä kohtaan; tai

2) rikkonut yhteisöä tai säätiötä koskevaa lakia taikka yhteisön tai säätiön yhtiöjärjestystä, yhtiösopimusta tai sääntöjä.

Tilintarkastuskertomukseen on myös sisällytettävä yhtiökokouksen tai muun yhteisön tai säätiön toimielimen edellyttämät muut tilintarkastukseen perustuvat lausumat.

Tilintarkastuskertomuksessa on annettava tarpeelliset lisätiedot seikoista, joihin tilintarkastaja kiinnittää erityistä huomiota sekä tiedot seikoista, jotka voivat antaa olennaista aihetta epäillä yhteisön tai säätiön kykyä jatkaa toimintaansa.

Jos yhteisöllä tai säätiöllä on vähintään kaksi tilintarkastajaa, tilintarkastajat antavat yhteisen tilintarkastuskertomuksen. Jos tilintarkastajat eivät ole yksimielisiä 2 momentissa tarkoitettua lausunnosta, 5 momentissa tarkoitettua huomautuksesta tai 6 momentissa tarkoitettua lausunnosta, kukin esittää kertomuksessa selkeästi oman kantansa ja erimielisyyden syyn.

Emoyrityksenä olevan yhteisön tai säätiön, joka laatii konsernitilinpäätöksen, tilintarkastajan on annettava kertomus konsernista noudattaen 1—7 momenttia. Kirjanpitolain 1 luvun 9 §:ssä tarkoitettu yleisen edun kannalta merkittävästä yhteisöstä tilintarkastajan tulee lisäksi laatia tarkastusvaliokunnalle Euroopan unionin tilintarkastusasetuksen 11 artiklassa tarkoitettu lisäraportti.

Valiokunnan mietintö TaVM 16/2016 vp

5 a §

Tilintarkastuskertomuksen puutteellisuudesta ilmoittaminen

Tilintarkastuslautakunnalla on oikeus julkistaa verkkosivuillaan ilmoitus siitä, että tilintarkastajan antama tilintarkastuskertomus ei täytä siitä annettuja säännöksiä. Ilmoituksessa on mainittava, mistä tilintarkastuskertomuksesta ja tilintarkastajasta on kyse.

6 §

Tilintarkastuskertomuksen ja tarkastusvaliokunnan lisäraportin luovuttaminen yhteisölle tai säätiölle

Tilintarkastajan on luovutettava tilintarkastuskertomus yhteisön tai säätiön hallitukselle tai vastaavalle toimielimelle viimeistään kaksi viikkoa ennen sitä kokousta, jossa tilinpäätös on esitettävä vahvistettavaksi.

Euroopan unionin tilintarkastusasetuksen 11 artiklassa tarkoitettu tarkastusvaliokunnan lisäraportti on luovutettava 1 momentissa tarkoitettulle toimielimelle viimeistään, kun tilintarkastuskertomus luovutetaan.

7 §

Tilintarkastuspöytäkirja

Tilintarkastaja voi esittää hallitukselle, hallintoneuvostolle, toimitusjohtajalle tai muulle vastuuvolliselle huomautuksia myös seikoista, joita ei esitetä tilintarkastuskertomuksessa tai 6 §:n 2 momentissa tarkoitettussa tarkastusvaliokunnan lisäraportissa. Tällaiset huomautukset merkitään pöytäkirjaan. Pöytäkirja on annettava yhteisön tai säätiön hallitukselle tai vastaavalle toimielimelle. Toimielimen on käsiteltävä pöytäkirja viipymättä ja säilytettävä se luotettavalla tavalla.

4 luku

Tilintarkastajaa koskevat muut säännökset

1 §

Ammattieettiset periaatteet

Tilintarkastajan on suoritettava tässä laissa tarkoitetut tehtävät ammattitaitoisesti, rehellisesti, puolueettomasti **objektiivisesti** ja ammatillinen kriittisyys säilyttäen sekä huolellisesti yleinen etu huomioon ottaen.

Valiokunnan mietintö TaVM 16/2016 vp

6 §

Tilintarkastajan riippumattomuus

Tilintarkastajan on oltava riippumaton 1 luvun 1 §:n 1 momentissa tarkoitettua toimeksiantoa suorittaessaan ja tarkastettavan tilinpäätöksen kattaman ajan sekä järjestettävä toimintansa riippumattomuuden turvaavalla tavalla.

Jos edellytykset riippumattomaan toimintaan puuttuvat, tilintarkastajan on kieltäydyttävä vastaanottamasta toimeksiantoa tai luovuttava siitä. Tilintarkastajan ei kuitenkaan ole tarpeen kieltäytyä tai luopua toimeksiannosta, jos:

1) riippumattomuutta uhkaavia tekijöitä on kokonaisuutena arvioiden pidettävä merkityksettöminä; tai

2) tilintarkastaja on ryhtynyt riippumattomuuttaan turvaaviin toimenpiteisiin.

Riippumattomuutta turvaaviin toimenpiteisiin on ryhdyttävä ainakin jos:

1) tilintarkastajalla on taloudellisia tai muita etuuksia yhteisössä tai säätiössä taikka tilintarkastajalla on muu suhde kuin tavanomainen liikesuhde yhteisöön tai säätiöön;

2) tarkastettavana on tilintarkastajan oma toiminta;

3) tilintarkastaja toimii oikeudenkäynnissä tai muussa asiassa yhteisön tai säätiön puolesta tai sitä vastaan;

4) tilintarkastajalla on läheinen suhde henkilöön, joka kuuluu yhteisön tai säätiön johtoon tai joka on osallistunut toimeksiannon kohteena olevaan asiaan yhteisön tai säätiön palveluksessa; tai

5) tilintarkastajaa painostetaan.

Edellä 2 momentissa tarkoitettua riippumattomuutta uhkaavat tekijät ja 3 momentissa tarkoitettujen toimenpiteiden turvaamiseksi tulee kirjata toimeksiantoa koskevaan aineistoon.

Mitä 3 momentissa säädetään yhteisöstä tai säätiöstä, koskee myös yhteisöjä ja säätiöitä, jotka ovat sen määräysvallassa kirjanpitolain 1 luvun 5 §:n mukaisesti, sekä yhteisöä tai säätiötä, jonka välittömässä määräysvallassa yhteisö on.

Edellä 2 momentissa tarkoitettua arvioinnissa on otettava huomioon myös tilintarkastajan riippumattomuutta uhkaavat tekijät, jotka liittyvät:

1) tilintarkastusyhteisöön, jossa tilintarkastaja työskentelee;

2) henkilöön, joka osallistuu merkittävästi tilintarkastajan valvonnassa toimeksiannon suorittamiseen;

3) henkilöön, joka välittömästi johtaa tai valvoo tilintarkastajan toimintaa; tai

4) 1 kohdassa tarkoitettua tilintarkastusyhteisön sellaiseen omistajaan tai sen johtoon kuuluvaan henkilöön, joka työskentelee tilintarkastusyhteisön sellaisessa yksikössä, joka osallistuu merkittävästi toimeksiannon toteuttamiseen.

Jos riippumattomuuden vaarantuminen johtuu tilintarkastuksen kohteena olevaan yhteisöön tai säätiöön vaikuttavasta yritysjärjestelystä, tilintarkastajan on kolmen kuukauden kuluessa yritysjärjestelystä tiedon saatuaan ryhdyttävä riippumattomuutta turvaaviin toimenpiteisiin tai luovuttava toimeksiannosta.

Valiokunnan mietintö TaVM 16/2016 vp

7 §

Tilintarkastajan esteellisyys

Tilintarkastaja ei ole 6 §:ssä tarkoitetulla tavalla riippumaton ainakaan jos:

1) tilintarkastaja on yhteisön tai säätiön taikka samaan konserniin kuuluvan yhteisön tai säätiön taikka kirjanpitolain 1 luvun 8 §:ssä tarkoitetun osakkuusyrityksen yhtiömies, hallituksen tai hallintoneuvoston jäsen, toimitusjohtaja tai vastaavassa asemassa oleva;

2) tilintarkastajan tehtävänä on yhteisön tai säätiön kirjanpidon tai varojen hoito taikka hoidon valvonta;

3) tilintarkastaja on palvelussuhteessa yhteisöön tai säätiöön taikka 1 tai 2 kohdassa tarkoitettuun henkilöön;

4) tilintarkastajalla on välitön tai välillinen omistus- tai muu oikeus osakkeeseen tai osuuteen voittoa tavoittelevassa yhteisössä;

5) tilintarkastajalla on rahalaina, vakuus tai muu vastaava etuus yhteisöltä tai säätiöltä tai sen johtoon kuulavalta henkilöltä taikka tilintarkastaja on antanut mainitulle taholle tällaisen etuuden;

6) tilintarkastajalla tai hänen arvopaperimarkkinalain (746/2012) 12 luvun 4 §:ssä tarkoitettuun lähipiiriinsä kuuluvalla, on omistuksessaan tilintarkastuksen kohteena olevan yhteisön tai säätiön liikkeeseen laskema tai takaama rahoitusväline taikka hänelle muutoin koituu olennaista välitöntä taloudellista etua sellaisesta rahoitusvälineestä tai hän osallistuu liiketoimeen, joka koskee sellaista rahoitusvälinettä;

7) 1 tai 2 kohdassa tarkoitettu henkilö on tilintarkastajan puoliso, veli, sisar taikka tilintarkastajaan suoraan ylenevässä tai alenevassa sukulaisuussuhteessa; taikka

8) tilintarkastajan puolisollla taikka tilintarkastajaan suoraan alenevassa sukulaisuussuhteessa olevalla henkilöllä on 4 kohdassa tarkoitettu omistus- tai muu oikeus, eikä tämä oikeus ole merkityksetön.

Mitä 1 momentin 4 kohdassa säädetään, ei koske yhteisöä, jossa jäsenyys on edellytyksenä sen tarjoamien välttämättömyyspalveluiden käyttämiselle. Tilintarkastajalla saa olla tällaisessa yhteisössä vain sellainen osuus, joka oikeuttaa palveluiden käyttämiseen, ei kuitenkaan suurempaa osuutta kuin yksi sadasosa.

Jos tilintarkastaja toimeksiannon vastaanottamisen jälkeen saa 1 momentin 4 kohdassa tarkoitettua oikeuden, hänen on luovuttava oikeudesta tai toimeksiannosta kohtuullisen ajan kuluessa siitä, kun hän sai tiedon saannostaan ja hänellä oli oikeus luopua siitä. Jos tilintarkastaja ei luovu oikeudestaan kohtuullisessa ajassa, hänen on luovuttava toimeksiannosta.

Mitä edellä tässä pykälässä säädetään yhteisöstä tai säätiöstä, koskee myös yhteisöjä, jotka ovat sen määräysvallassa kirjanpitolain 1 luvun 5 §:n mukaisesti sekä yhteisöä tai säätiötä, jonka välittömässä määräysvallassa yhteisö on.

8 §

Tilintarkastajan salassapitovelvollisuus

Tilintarkastaja tai hänen apulaisensa ei saa ilmaista ulkopuoliselle tässä laissa tarkoitettua tehtävää suorittaessaan tietoonsa saamaa seikkaa, ellei 2 tai 3 momentissa toisin säädetä.

Salassapitovelvollisuus ei kuitenkaan koske seikkaa:

Valiokunnan mietintö TaVM 16/2016 vp

- 1) josta tilintarkastajan on ilmoitettava tai lausuttava lain tai Euroopan unionin tilintarkastusasetuksen nojalla;
  - 2) jonka ilmaisemiseen se, jonka hyväksi salassapitovelvollisuus on säädetty, antaa suostumuksensa;
  - 3) jonka viranomainen, tuomioistuin tai muu henkilö on lain perusteella oikeutettu saamaan tietoonsa; tai
  - 4) joka on tullut yleiseen tietoon.
- Salassapitovelvollisuus ei estä tilintarkastajaa tai tilintarkastusyhteisöä toimittamasta toiselle tilintarkastajalle tämän tilintarkastusta varten tarvitsemia tietoja.

9 §

Asiakasrekisteri

Tilintarkastajan on pidettävä asiakasrekisteriä, jonka on sisällettävä kustakin tilintarkastusasiakkaasta vähintään seuraavat tiedot:

- 1) nimi, osoite ja toimipaikka;
- 2) tilintarkastusyhteisön päävastuullisen tilintarkastajan nimi;
- 3) tilintarkastuksesta perityt palkkiot ja muista palveluista perityt palkkiot kullakin asiakkaan tilikaudella.

Tilintarkastaja voi ulkoistaa asiakasrekisterin pitämisen toisen tilintarkastajan tehtäväksi. Vastuu asiakasrekisterin asianmukaisuudesta on aina asiakkaan tilintarkastajalla.

Asiakasrekisterissä olevat tilintarkastusasiakkaan tiedot on säilytettävä 10 vuotta kyseisen asiakkaan tilintarkastustoimeksiannon päättymisestä.

10 §

Tilintarkastuskansio

Edellä 1 luvun 1 §:n 1 momentin 1 kohdassa tarkoitetuissa tehtävissä tilintarkastajan tulee koota tehtävää koskevat merkitykselliset tiedot ja asiakirjat tilintarkastuskansioon, joka on suljettava viimeistään 60 vuorokauden kuluttua tilintarkastuskertomuksen allekirjoittamisesta.

11 §

Tilintarkastajan siirtyminen tarkastetun yhteisön palvelukseen

Tilintarkastaja tai tilintarkastusyhteisön puolesta tilintarkastuksen suorittava päävastuullinen tilintarkastaja ei saa ennen kuin vähintään vuosi on kulunut tilintarkastuksesta ottaa vastaan seuraavia tehtäviä:

- 1) johtoon kuuluvan avainhenkilön tehtävät tarkastetussa yhteisössä;
- 2) jäsenyys tarkastetun yhteisön tarkastusvaliokunnassa tai elimessä, joka suorittaa tarkastusvaliokunnan tehtäviä vastaavia tehtäviä;
- 3) jäsenyys tarkastetun yhteisön hallintoelimessä toimivaan johtoon kuulumattomana tai jäsenyys tarkastetun yhteisön valvontaelimessä.

Valiokunnan mietintö TaVM 16/2016 vp

Edellä 1 momentissa tarkoitettu määräaika on 2 vuotta, jos tarkastuksen kohteena on yleisen edun kannalta merkittävä yhteisö.

Mitä edellä 1 momentissa säädetään tilintarkastajasta, sovelletaan myös tilintarkastusta suorittavan tilintarkastajan tai tilintarkastusyhteisön työntekijöihin ja muihin tilintarkastusyhteisön osakkaisiin kuin päävastuullisiin tilintarkastajiin sekä muihin luonnollisiin henkilöihin, joiden tarjoamat palvelut ovat tällaisen tilintarkastajan tai tilintarkastusyhteisön käytettävissä tai määräysvallassa ja jotka ovat henkilökohtaisesti hyväksytyjä tilintarkastajia. Tällöin määräaika lasjetaan siitä, kun he ovat suoraan osallistuneet kyseistä tilintarkastusta koskevaan toimeksiantoon.

12 §

Tilintarkastajan toiminnan järjestäminen

Työ- ja elinkeinoministeriön asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä tilintarkastajan toiminnan järjestämisestä. Tilintarkastajan on järjestettävä toimintansa hyvän tilintarkastustavan mukaisesti toiminnan laajuus ja monimutkaisuus huomioon ottaen sekä kirjattava toimintatavat tämän varmistamiseksi. Toimintatapojen tulee sisältää riittävät periaatteet riskienhallinnasta, sisäisestä vuosittain arvioitavasta laadunvalvonnasta, toimeksiantoja koskevan aineiston toimeksiantokohtaisesta dokumentoinnista, tilintarkastustoimeksiannon riittävästä resursoinnista, palkitsemisesta, rikkomusten ja valitusten vuosittaisesta seurannasta sekä menettelystä rikkomus-epäilyjen ilmoittamiseksi.

Sen estämättä, mitä edellä 1 momentissa säädetään, kirjanpitolain (1336/1997) 1 luvun 4 a §:ssä tarkoitettujen pienyritysten tilintarkastuksessa ei tarvitse: 1) arvioida sisäistä laadunvalvontajärjestelmää vuosittain; 2) varmistaa toiminnan jatkuvuutta yhtenäisten toimintatapojen kautta; 3) laatia toimeksiantokohtaista aineistoa tilintarkastustoimeksiannon resursoinnista; 4) laatia palkitsemista koskevia periaatteita; 5) laatia rikkomuksista ja valituksista vuosittaista raporttia.

13 § (Uusi)

Epäilyksistä ilmoittaminen

Tilintarkastajan on järjestettävä palveluksessaan oleville henkilöille sisäinen menettely, jolla varmistetaan, että kyseiset henkilöt voivat nimettömästi ilmoittaa tilintarkastusta koskevan sääntelyn rikkomisepäilyistään.

Ilmoitusmenettelyn tulee sisältää toimenpiteet, joilla suojataan ilmoituksen tekijää ja turvataan ilmoituksen tekijän ja ilmoituksen kohteena olevan henkilötietojen suoja noudattaen henkilötietolakia (523/1999). Ilmoitusmenettelyn tulee lisäksi sisältää ohjeet, joilla turvataan ilmoituksen tekijän henkilöllisyyden suoja, jollei rikkomuksen selvittämiseksi tai muuten viranomaisen oikeudesta tietojen saamiseen laissa toisin säädetä.

Tilintarkastajan on säilytettävä 1 momentissa tarkoitettua ilmoitusta koskevat tarpeelliset tiedot. Tiedot on poistettava viiden vuoden kuluttua ilmoituksen tekemisestä, jollei tietojen edelleen säilyttäminen ole tarpeen rikostutkinnan, vireillä olevan oikeudenkäynnin, viranomaistutkinnan taikka ilmoituksen tekijän tai ilmoituksen kohteena olevan henkilön oikeuksien turvaamiseksi. Tietojen edelleen säilyttämisen tarpeellisuus on tutkittava viimeistään kolmen vuoden kuluttua edellisestä tarkistamisesta. Tarkistamisesta on tehtävä merkintä.

Valiokunnan mietintö TaVM 16/2016 vp

Sen lisäksi, mitä henkilötietolaissa säädetään, edellä 1 momentissa tarkoitetun ilmoituksen kohteena olevalla ei ole tarkastusoikeutta 1 ja 2 momentissa tarkoitettuihin tietoihin, jos tietojen antaminen voisi haitata epäiltyjen rikkomisten selvittämistä. Ilmoituksen kohteena olevan oikeuksista säädetään henkilötietolaissa.

Tilintarkastusvalvonta voi antaa tarkempia määräyksiä 1 momentissa tarkoitettujen ilmoitusten tekemisestä ja niiden käsittelystä.

5 luku

Yleisen edun kannalta merkittävän yhteisön tilintarkastajaa ja tilintarkastusta koskevat erityissäännökset

1 §

Toimikausien enimmäiskesto

Yleisen edun kannalta merkittävän yhteisön tilintarkastajaksi valitun tilintarkastajan tai tilintarkastusyhteisön toimikausien yhteenlaskettu kesto saa olla enintään kymmenen vuotta.

Tilintarkastaja tai tilintarkastusyhteisö saadaan 1 momentissa säädetyn enimmäiskeston jälkeen valita tilintarkastajaksi ainoastaan, jos tilintarkastus kilpailutetaan Euroopan unionin tilintarkastusasetuksen 16 artiklan 2—5 kohdan mukaisesti. Kilpailutuksen jälkeen tilintarkastaja tai tilintarkastusyhteisö saa toimia yhteisön tilintarkastajana siten, että ennen ja jälkeen kilpailutuksen olevien toimikausien yhteenlaskettu kesto on enintään kaksikymmentä vuotta.

Tilintarkastajan toimikausi saadaan poikkeuksellisesti pidentää kahteenkymmeneenneljään vuoteen jos:

- 1) 1 momentissa säädetty enimmäiskesto on saavutettu;
- 2) useampi kuin yksi tilintarkastaja tai tilintarkastusyhteisö on valittuna samanaikaisesti;
- 3) 2 kohdassa tarkoitetut tilintarkastajat antavat yhteisen tilintarkastuskertomuksen.

Edellä 1 ja 2 momentissa säädettyjä enimmäiskestoja laskettaessa huomioidaan myös sellaiset toimikaudet, joilla tilintarkastajana on toiminut 1 tai 2 momentissa tarkoitettussa tilintarkastusyhteisössä toimiva luonnollinen henkilö.

Tilintarkastajan valinta saa 1 momentissa tarkoitetun enimmäiskeston täytyttyä kohdistua 1 tai 2 momentissa tarkoitettussa tilintarkastusyhteisössä toimivaan tilintarkastajaan ainoastaan samoin edellytyksin kuin kyseiseen tilintarkastusyhteisöön.

2 §

Tilintarkastajan erottaminen tuomioistuimen päätöksellä

Tuomioistuimen on erotettava yleisen edun kannalta merkittävän yhteisön tilintarkastaja toimestaan kesken toimikauden, jos erottamiseen on perusteltu syy. Tilintarkastajaa ei kuitenkaan saa erottaa enää sen jälkeen, kun kyseistä tilikautta koskeva tilinpäätös on vahvistettu ja sitä koskeva päätös on saanut lainvoiman.

Edellä 1 momentissa tarkoitetun kanteen voivat nostaa yleisessä alioikeudessa:

Valiokunnan mietintö TaVM 16/2016 vp

1) osakeyhtiön osakkeenomistajat, jotka edustavat vähintään yhtä kahdeskymmenesosaa osakeyhtiön osakkeiden tuottamasta äänimäärästä tai osakepääomasta ja osuuskunnan jäsenet, jotka edustavat vähintään yhtä kahdeskymmenesosaa osuuskunnan jäsenistöstä;

2) Tilintarkastusvalvonta;

3) Finanssivalvonta.

Tilintarkastajan erottamista koskeva asia on käsiteltävä tuomioistuimessa kiireellisesti.

Tuomioistuimen on toimitettava Tilintarkastusvalvonnalle tieto 2 momentissa tarkoitettussa asiassa annetusta lainvoimaisesta tuomiosta, jolla tilintarkastaja on erotettu toimestaan.

3 §

Muiden kuin tilintarkastuspalveluiden rajoittaminen

Tilintarkastajan oikeudesta tarjota tarkastettavalle yhteisölle ja sen konserniyritykselle tilintarkastuspalveluiden lisäksi muita kuin tilintarkastuspalveluita säädetään Euroopan unionin tilintarkastusasetuksen 5 artiklassa.

Sen estämättä, mitä Euroopan unionin tilintarkastusasetuksen 5 artiklassa säädetään, tilintarkastaja, tilintarkastusyhteisö, jossa tilintarkastaja toimii ja sen ketjun jäsen, johon tilintarkastaja kuuluu tai tilintarkastusyhteisö, jossa tilintarkastaja toimii, voi kuitenkin tarjota tarkastettavalle yhteisölle ja sen konserniyritykselle arvonmäärittäjäpalveluita sekä veropalveluita, niiden liittyessä:

1) verolomakkeiden täyttämiseen;

2) julkisten tukien tai verokannustimien yksilöimiseen;

3) verotarkastuksessa avustamiseen;

4) välittömien tai välillisten verojen taikka laskennallisten verojen laskemiseen;

5) veroneuvontaan.

Tilintarkastaja saa tarjota 2 momentissa tarkoitettuja palveluita vain, jos niillä ei ole suoraa vaikutusta tai niillä on erikseen tai yhdessä vain vähäinen vaikutus tarkastettavaan tilipäätökseen. Vaikutusten arvioiminen on dokumentoitava ja selostettava 3 luvun 5 §:n 9 momentissa tarkoitettussa tarkastusvaliokunnan lisäraportissa.

Tarjottaessa 1—2 momentissa tarkoitettuja palveluita on noudatettava 4 luvun 6 §:ää riippumattomuudesta, 7 §:ää esteellisyydestä ja 1 §:ää ammattieettisistä periaatteista. Mitä 1—3 momentissa säädetään tilintarkastajasta, sovelletaan myös tilintarkastusyhteisöön, jossa tilintarkastaja toimii ja sen ketjun jäseneseen, johon tilintarkastaja tai tilintarkastusyhteisö, jossa tilintarkastaja toimii, kuuluu.

4 §

Muiden kuin tilintarkastuspalkkioiden enimmäismäärä

Sovellettaessa Euroopan unionin tilintarkastusasetuksen 4 artiklaa palkkioista sellaisiin kokonaispalkkioihin, joita tarkastuksen kohde maksaa tilintarkastajalle, myös tilintarkastusyhteisölle maksettavat palkkiot lasketaan kokonaispalkkioon, jos tilintarkastaja toimii tilintarkastusyhteisössä.

Mitä Euroopan unionin tilintarkastusasetuksen 4 artiklan 2 kohdassa säädetään tilintarkastajalle maksettavien muiden kuin tilintarkastuspalkkioiden enimmäismäärästä, ei sovelleta, jos Tilin-

Valiokunnan mietintö TaVM 16/2016 vp

tarkastusvalvonta on tilintarkastajan hakemuksesta antanut enimmäismäärää koskevan poikkeusluvan.

Tilintarkastusvalvonta voi antaa 2 momentissa tarkoitettua poikkeusluvan, jos siihen on tarkastettavan yhteisön toiminnasta johtuvia erityisiä syitä.

Poikkeuslupa voidaan antaa enintään kahdelle peräkkäiselle tilikaudelle.

6 luku

Hyväksyminen ja rekisteröinti

9 §

Tilintarkastajarekisteri

Tilintarkastusvalvonta pitää tilintarkastukseen oikeutettujen yksilöintiä sekä tilintarkastajien toiminnan valvontaa ja hyväksymisten palauttamista varten tilintarkastajista rekisteriä (tilintarkastajarekisteri). Rekisteriin tallennetaan tilintarkastajaksi hyväksytyyn luonnollisen henkilön ja tilintarkastusyhteisöksi hyväksytyyn yhteisön yksilöivät tiedot sekä muut tilintarkastajan ammatin ja liiketoiminnan harjoittamista koskevat tarpeelliset tiedot.

Rekisteriin tallennetaan ainakin seuraavat tiedot:

- 1) luonnollisen henkilön nimi ja henkilötunnus tai sen puuttuessa syntymäaika sekä yhteisön toiminimi ja yritys- ja yhteisötunnus;
- 2) rekisteröintipäivä ja tunnusnumero;
- 3) postiosoite ja mahdollinen sähköpostiosoite sekä puhelinnumero;
- 4) HT-, KHT- ja JHT-tilintarkastajaksi tai tilintarkastusyhteisöksi hyväksyminen sekä hyväksymisajankohta ja hyväksymisen päättymisajankohta;
- 5) hyväksymisen oma-aloitteisen lakkauttamisen ajankohta ja hyväksymisen palauttamisen ajankohta;
- 6) annettu huomautus, varoitus, hyväksymisen peruuttaminen ja peruuttamisen ajankohta sekä määräaikainen toimintakielto, seuraamusmaksu, uhkasakko ja tilintarkastuskertomuksen puutteellisuus;
- 7) tilintarkastusyhteisön omistajien nimet, henkilötunnukset tai henkilötunnusten puuttuessa syntymäajat taikka yritys- ja yhteisötunnukset ja postiosoitteet sekä hallituksen tai sitä vastaavan toimielimen jäsenten sekä toimitusjohtajan ja tämän sijaisen nimi, henkilötunnus tai sen puuttuessa syntymäaika ja postiosoite.

Tiedot säilytetään tilintarkastajarekisterissä seuraavasti:

- 1) 2 momentin 1, 2, 4 ja 5 kohdan tietoja säilytetään 30 vuotta siitä, kun hyväksyminen on kokonaan lakkautettu 7 §:n nojalla tai peruutettu 10 luvun 2 §:n nojalla lainvoimaisella päätöksellä;
- 2) 2 momentin 6 kohdassa tarkoitettua peruuttamista koskeva tieto säilytetään kymmenen vuotta, varoitusta koskeva tieto kuusi vuotta ja huomautusta koskeva tieto kolme vuotta siitä, kun kyseistä sanktiota koskeva päätös on saanut lainvoiman;
- 3) muut kuin 1 ja 2 kohdassa tarkoitettut rekisteriin tallennetut tiedot säilytetään, kunnes hyväksyminen on kokonaan lakkautettu 7 §:n nojalla tai peruutettu 10 luvun 2 §:n nojalla lainvoimaisella päätöksellä.

Valiokunnan mietintö TaVM 16/2016 vp

Rekisteriin merkitään tiedot ETA-valtiossa hyväksytystä ja rekisteröidystä tilintarkastusyhteisöstä, jonka päävastuullinen tilintarkastaja täyttää 6 luvun 2 tai 3 §:n hyväksymisedellytykset. Jos tällainen tilintarkastusyhteisö on rekisteröity tilintarkastajarekisteriin ETA-valtiossa, joka on samalla myös tilintarkastusyhteisön kotivaltio, Tilintarkastusvalvonnan tulee tehdä ilmoitus rekisteröinnistä tilintarkastajan kotivaltion tilintarkastajarekisteristä vastaavalle toimivaltaiselle viranomaiselle.

Rekisteriin merkitään tiedot myös sellaisesta muussa kuin ETA-valtiossa hyväksytystä ja rekisteröidystä tilintarkastajasta, joka antaa tilintarkastuskertomuksen muussa kuin ETA-valtiossa rekisteröidyn yhteisön tilinpäätöksestä tai konsernitilinpäätöksestä sekä toimintakertomuksesta, jos yhteisön arvopaperi on kaupankäynnin kohteena kaupankäynnistä rahoitusvälineillä annetun lain 1 luvun 2 §:n 4 kohdassa tarkoitetussa pörssissä. Rekisteröitävän on lisäksi täytettävä valtioneuvoston asetuksella tarkemmin säädettävät ammattitaitoa, tilintarkastusyhteisön hallintoa, tilintarkastuksen suorittamista ja tietojen julkistamista koskevat edellytykset. Rekisteröinti ei koske tilintarkastajaa sellaisessa yhteisössä, jonka arvopapereista säännellyllä markkinalla kaupankäynnin kohteena on vain sellaisia muita kuin osakesidonnaisia arvopapereita, joiden yksikkökohtainen nimellisarvo tai kirjanpidollinen vasta-arvo on vähintään:

1) 50 000 euroa tai tätä liikkeeseenlaskupäivänä vastaava määrä muussa valuutassa, jos liikkeeseenlasku on tapahtunut ennen 31 päivää joulukuuta 2010; tai

2) 100 000 euroa tai tätä liikkeeseenlaskupäivänä vastaava määrä muussa valuutassa, jos liikkeeseenlasku on tapahtunut 31 päivänä joulukuuta 2010 tai sen jälkeen.

Rekisteriin merkittävistä muista tiedoista kuin henkilötiedoista sekä rekisterinpidosta voidaan antaa tarkempia säännöksiä valtioneuvoston asetuksella.

11 §

Tietojensaanti rekistereistä

Sen estämättä, mitä viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain (621/1999) 16 §:n 3 momentissa säädetään, Tilintarkastusvalvonta voi yleisen tietoverkon kautta luovuttaa tilintarkastajarekisterin tietoja, ei kuitenkaan henkilötunnuksen tunnusosaa. Tiedot on poistettava julkisesta tietopalvelusta ilman aiheetonta viivästystä, jos tilintarkastajan hyväksyminen on kokonaan lakkautettu 7 §:n nojalla tai peruutettu 10 luvun 2 §:n nojalla lainvoimaisella päätöksellä.

---

7 luku

Ohjaus, kehittäminen ja valvonta

2 §

Tilintarkastusvalvonnan tehtävät

Tilintarkastusvalvonta toimii Euroopan unionin tilintarkastusasetuksen 20 artiklan 1 kohdan mukaisena toimivaltaisena viranomaisena lukuun ottamatta Euroopan unionin tilintarkastusase-

Valiokunnan mietintö TaVM 16/2016 vp

tuksen 27 artiklan 1 kohdan c alakohdassa määriteltyä tarkastusvaliokunnan toiminnan seuranta ja arviointia, jonka osalta toimivaltainen viranomainen on Finanssivalvonta.

3 §

Valvottavat

Tilintarkastusvalvonta valvoo tilintarkastajia.

Tilintarkastusvalvonta valvoo lisäksi 6 luvun 9 §:n 4 momentin mukaisesti rekisteröityjä ETA-valtioissa hyväksytyjä ja rekisteröityjä tilintarkastusyhteisöjä näiden Suomessa suorittamien tilintarkastusten osalta.

Tilintarkastusvalvonta valvoo myös 6 luvun 9 §:n 5 momentin mukaisesti rekisteröityjä, muussa kuin ETA-valtiossa hyväksytyjä tilintarkastajia soveltaen, mitä tilintarkastajien valvonnasta säädetään, jollei kyseisen valtion valvonnan ole arvioitu vastaavan tilintarkastajien valvontaa ETA-valtioissa. Vastaavuusarvioinnissa on noudatettava Euroopan komission päätöstä muun kuin ETA-valtion tilintarkastajien valvonnan vastaavuudesta. Jos tällaista päätöstä ei ole tehty, Tilintarkastusvalvonta arvioi kyseisen valtion tilintarkastajien valvonnan vastaavuutta tai noudattaa muun ETA-valtion tekemää vastaavuusarviointia.

Tilintarkastusvalvonta ei saa ottaa tutkittavaksi tilintarkastajan toimintaa, jos tapahtumista on kulunut enemmän kuin kuusi vuotta.

Tilintarkastusvalvonta voi jättää tilintarkastajan toiminnan tutkimatta ja tilintarkastuslautakunta seuraamuksen määräämättä, jos tilintarkastajan hyväksyminen on kokonaan lakkautettu 6 luvun 7 §:n nojalla tai peruutettu 10 luvun 2 §:n nojalla.

9 §

Laadunvalvonta

Valvoessaan tilintarkastuksen laatua Tilintarkastusvalvonta:

- 1) määrää tilintarkastajan laaduntarkastukseen vähintään joka kuudes vuosi;
- 2) määrää yhden tai useamman riippumattoman laaduntarkastajan suorittamaan laaduntarkastusta;
- 3) päättää laaduntarkastuksen sisällöstä ja toteuttamistavasta ottaen huomioon laaduntarkastuksen kohteena olevan tilintarkastajan toiminnan laajuus ja monimutkaisuus;
- 4) käsittelee laaduntarkastuksen tulokset ja tekee päätöksen toimenpiteistä, joihin laaduntarkastus antaa aiheutta.

Tilintarkastusvalvonta voi käyttää laaduntarkastuksessa ulkopuolisia asiantuntijoita.

Ulkopuolisen laaduntarkastajan on viipymättä annettava selvitys suoritetusta laaduntarkastuksesta Tilintarkastusvalvonnalle.

Ulkopuolisiin laaduntarkastajiin sovelletaan lisäksi, mitä 8 luvun 8 §:ssä säädetään asiantuntijoista.

Mitä tässä pykälässä säädetään, ei sovelleta tilintarkastajaan, joka tarkastaa yleisen edun kanalta merkittävää yhteisöä.

Valiokunnan mietintö TaVM 16/2016 vp

8 luku

Valvontavaltuudet

8 §

Ulkopuolisen asiantuntijan käyttäminen

Tilintarkastusvalvonta voi valvonnan kannalta tarpeellisen, erityistä asiantuntemusta vaativan asian selvittämiseksi käyttää ulkopuolista asiantuntijaa.

Asiantuntijalla on oltava kulloisenkin tehtävän laatuun ja laajuuteen nähden riittävä asiantuntemus. Jos asiantuntija toimii ulkopuolisena laaduntarkastajana, hänellä on oltava hyvä perehtyneisyys tilintarkastukseen ja laaduntarkastukseen pätevöittävä erityiskoulutus.

Asiantuntija ei saa toimia tilintarkastajan tai tilintarkastusyhteisön laaduntarkastuksessa laaduntarkastajana ennen kuin kolme vuotta on kulunut siitä, kun asiantuntija on lakannut olemasta kyseisen tilintarkastajan työntekijä tai tilintarkastusyhteisön osakas taikka muulla tavoin sidoksissa kyseiseen tilintarkastajaan tai tilintarkastusyhteisöön.

Mitä 1 §:ssä ja 3 §:n 1 ja 2 momentissa säädetään tilintarkastajan oikeuksista, sovelletaan myös asiantuntijaan.

Asiantuntijan noudatettavista hyvän hallinnon periaatteista säädetään hallintolaissa, kielilaisissa ja viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa. Asiantuntija toimii rikosoikeudellisella virkavastuulla hoitaessaan tämän lain mukaisesti annettuja julkisoikeudellisia hallintotehtäviä. Vahingonkorvausvastuusta säädetään vahingonkorvauslaissa.

Tilintarkastusvalvonta voi määrätä ulkopuolisen asiantuntijan palkkion tilintarkastajan maksettavaksi, jos kyse on tilintarkastajan laaduntarkastuksesta tai asiantuntijan käyttämiselle on erityinen, tilintarkastajan toiminnasta johtuva syy. Palkkion tulee vastata alan yleistä palkkiotasoa.

9 luku

Tietojen luovuttaminen ja viranomaisyhteistyö

2 §

Tilintarkastusvalvonnan ja Finanssivalvonnan valvontayhteistyö

Tilintarkastusvalvonta ja Finanssivalvonta toimivat tarkoituksenmukaisessa yhteistyössä.

Finanssivalvonnasta annetun lain (878/2008) 4 ja 5 §:ssä tarkoitetun valvottavan tai muun finanssimarkkinoilla toimivan valvonnan niin edellyttäessä Finanssivalvonta voi tutkia, onko tilintarkastaja toiminut tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten tai kyseisiin yhteisöihin sovellettavien Euroopan unionin tilintarkastusasetuksen säännösten mukaisesti. Finanssivalvonta voi esitellä valvonta-asian tilintarkastuslautakunnan ratkaistavaksi.

Valiokunnan mietintö TaVM 16/2016 vp

3 §

Kansainvälinen valvontayhteistyö

Sen estämättä, mitä tietojen salassa pitämisestä säädetään, Tilintarkastusvalvonnan on pyynnöstä toimitettava valvonnan kannalta tarpeellisia asiakirjoja ja muita tietoja 1 §:n 1 momentin 4 kohdassa tarkoitettulle ETA-valtion valvojalle.

Mitä 1 momentissa säädetään, koskee myös valvonnan kannalta tarpeellisten asiakirjojen toimittamista muun kuin ETA-valtion valvojalle, joka kotimaassaan lain nojalla hoitaa vastaavia tehtäviä, jos:

1) asiakirjat liittyvät tilintarkastukseen sellaisessa yhteisössä, joka laatii konsernitilinpäätöksen kyseisessä valtiossa tai jonka arvopaperit on kyseisessä valtiossa otettu kaupankäynnin kohteeksi kaupankäynnistä rahoitusvälineillä annetun lain 1 luvun 2 §:n 6 kohdassa tarkoitettua säännelyä markkinaa vastaavalla markkinalla ja jos kyseisen yhteisön kaupallisten etujen suojaaminen ei tämän johdosta vaarannu;

2) tilintarkastajien valvonta kyseisessä valtiossa on arvioitu 7 luvun 3 §:n 2 momentissa tarkoitettulla tavalla riittäväksi;

3) kyseisen valtion valvojan kanssa on sovittu tietojen luovuttamisesta, käyttämisestä ja salapidosta;

4) tietojen vaihdossa noudatetaan henkilötietolakia (523/1999).

Tilintarkastusvalvonnan on ryhdyttävä valvontatoimenpiteisiin 1 §:n 1 momentin 4 kohdassa tarkoitetun ETA-valtion valvojan pyynnöstä tai annettava pyynnön esittäneen valvojan osallistua toimenpiteiden suorittamiseen.

Tilintarkastusvalvonta voi kieltäytyä 1—3 momentissa tarkoitetun pyynnön toteuttamisesta painavasta syystä. Tilintarkastusvalvonta voi kieltäytyä pyynnön toteuttamisesta myös, jos pyynnössä tarkoitettua tekoa tai tilintarkastajaa koskeva seuraamusmenettely on Suomessa vireillä tai siitä on Suomessa annettu lainvoimainen päätös tai tuomio.

10 luku

Seuraamukset

1 §

Huomautus ja varoitus

Tilintarkastuslautakunnan tulee antaa tilintarkastajalle huomautus, jos tämä on huolimattomuudesta menettänyt tämän lain tai sen nojalla annettujen säännösten vastaisesti tai julkishallinnon ja -talouden tilintarkastuksesta annetun lain vastaisesti tai muussa lainsäädännössä olevien tilintarkastusta koskevien säännösten vastaisesti. Huomautus on riittävä seuraamus, jos moitittava menettely on vähäinen, siihen liittyy lieventäviä asianhaaroja tai se on taloudellisesti vähämerkityksellinen.

Jos 1 momentissa tarkoitettu menettely on sellainen, että huomautusta ei pidetä riittävänä seuraamuksena, tilintarkastuslautakunnan tulee antaa tilintarkastajalle varoitus.

Valiokunnan mietintö TaVM 16/2016 vp

2 §

Hyväksymisen peruuttaminen

Tilintarkastuslautakunnan on peruutettava hyväksyminen, jos tilintarkastaja:

1) on tahallaan tai törkeästä huolimattomuudesta menetellyt olennaisesti tämän lain tai sen nojalla annettujen säännösten tai julkishallinnon ja -talouden tilintarkastuksesta annetun lain tai muussa lainsäädännössä olevien tilintarkastusta koskevien säännösten vastaisesti; tai

2) ei täytä hyväksymisen edellytyksiä.

Jos 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettu peruste liittyy tilintarkastajan toimintaan KHT- tai JHT-tilintarkastajaa edellyttävässä tehtävässä ja luonnollisella henkilöllä on edelleen edellytykset toimia tilintarkastajana, tilintarkastuslautakunnan tulee peruuttaa ainoastaan kyseisen erikoispätevyyden hyväksyminen.

Hyväksymisen peruuttaminen edellyttää, että tilintarkastaja on saanut hyväksymisen peruuttamisen perusteena olevasta seikasta varoituksen, eikä hän ole korjannut menettelyään.

Hyväksymisen peruuttamista koskeva päätös voidaan määrätä pantavaksi täytäntöön valituksesta huolimatta, jos siihen on erittäin painavia syitä.

Jos tilintarkastajan hyväksyminen on peruutettu tai tilintarkastajalle on annettu 3 §:n mukainen kieltö toimia tilintarkastajana, Tilintarkastusvalvonnan on viipymättä päätöksen saatua lainvoiman ilmoitettava peruuttamisesta tai kiellosta ja sen syystä asianomaisille ETA-valtioiden tilintarkastajarekisteriä pitävälle viranomaisille.

Jos hyväksyminen on peruutettu 1 momentin 2 kohdan nojalla, uusi hyväksyminen voidaan myöntää 6 luvun 1 §:n 1 momentin nojalla, kun hakija täyttää hakemansa hyväksymisen hyväksymisedellytykset. Tilintarkastajaa, jonka hyväksyminen on peruutettu 1 momentin 1 kohdan nojalla, ei voida hyväksyä uudelleen ennen kuin kolme vuotta on kulunut siitä, kun peruuttamista koskeva päätös sai lainvoiman.

3 §

Määräaikainen kieltö toimia tilintarkastajana

Jos tilintarkastuslautakunta katsoo, että varoitus on liian lievä ja hyväksymisen peruuttaminen on liian ankara seuraamus, tilintarkastuslautakunta voi kieltää tilintarkastajaa tai päävastuullista tilintarkastajaa suorittamasta tilintarkastuksia ja allekirjoittamasta tilintarkastuskertomuksia enintään kolmen vuoden määräajaksi.

4 §

Määräaikainen kieltö toimia tilintarkastusyhteisön hallintoelimissä

Tilintarkastuslautakunta voi kieltää tilintarkastajalta tai tilintarkastusyhteisön muulta osakkaalta osallistumisen tilintarkastusyhteisön yhtiöoikeudelliseen elimeen enintään kolmen vuoden määräajaksi, jos hän on osallistunut kyseisen hallintoelimen jäsenenä erityisen moitittavalla tavalla sellaisen päätöksen tekoon, joka on Euroopan unionin tilintarkastusasetuksen tai tämän lain taikka niiden nojalla annettujen säännösten vastainen.

Valiokunnan mietintö TaVM 16/2016 vp

5 §

Seuraamusmaksu ja sen määrääminen

Tilintarkastuslautakunta voi määrätä seuraamusmaksun, jos tilintarkastaja rikkoo 4 luvun 11 §:ssä tarkoitettuja määräaikoja tilintarkastajan siirtymisestä tarkastetun yhteisön palvelukseen.

Seuraamusmaksu 4 luvun 11 §:ssä tarkoitetun määräajan rikkomisesta on enintään ~~200 000~~ 50 000 euroa.

Seuraamusmaksu määrätään maksettavaksi valtiolle.

6 §

Seuraamusmaksun vanhentuminen ja täytäntöönpano

Seuraamusmaksua ei saa määrätä, jos esitystä tilintarkastuslautakunnalle ei ole tehty viiden vuoden kuluessa siitä päivästä, jona rikkomus tapahtui.

Tässä laissa tarkoitettu seuraamusmaksu korkoineen on suoraan ulosottokelpoinen. Sen perimisestä säädetään verojen ja maksujen täytäntöönpanosta annetussa laissa (706/2007). Seuraamusmaksu saadaan kuitenkin panna täytäntöön vain lainvoimaisen päätöksen tai tuomion perusteella. Maksun täytäntöönpanosta huolehtii Oikeusrekisterikeskus. Täytäntöönpanosta voidaan antaa tarkempia säännöksiä valtioneuvoston asetuksella.

Tilintarkastuslautakunnan on ilmoitettava Oikeusrekisterikeskukselle päätöksestään määrätä seuraamusmaksu. Hallinto-oikeuden on vastaavasti ilmoitettava päätöksestään, jolla se on muuttanut tilintarkastuslautakunnan määräämää seuraamusmaksua tai poistanut sen, ja Korkeimman hallinto-oikeuden päätöksestään, jolla se on muuttanut hallinto-oikeuden määräämää seuraamusmaksua taikka poistanut sen.

7 §

Seuraamuksista päätettäessä huomioon otettavat seikat

Seuraamuksesta päätettäessä on otettava huomioon kaikki asiaankuuluvat seikat. Näitä ovat:

- 1) rikkomisen vakavuus ja ajallinen kesto;
- 2) tilintarkastajan vastuun aste;
- 3) tilintarkastajan halukkuus tehdä yhteistyötä toimivaltaisen viranomaisen kanssa;
- 4) tilintarkastajalle määrätty aiemmat seuraamukset; ja
- 5) teosta tai laiminlyönnistä aiheutuneen vahingon tai haitan määrä.

Seuraamusmaksun määrästä päätettäessä on 1 momentissa mainittujen seikkojen ohella otettava huomioon:

- 1) tilintarkastajan taloudellinen asema;
- 2) tilintarkastajan saamien etujen määrä.

Valiokunnan mietintö TaVM 16/2016 vp

8 §

Julkistaminen

Tilintarkastuslautakunnan on julkistettava huomautusta, varoitusta, hyväksymisen peruuttamista, toimintakieltoa, uhkasakkoa ja seuraamusmaksua koskeva päätös. Julkistamisesta on käytävä ilmi, onko päätös lainvoimainen. Jos päätös ei ole vielä lainvoimainen, tilintarkastuslautakunta ei voi julkistaa yksilöityjä tietoja luonnollisesta henkilöstä tai oikeushenkilöstä. Jos muutoksenhakuviranomainen kumoaa päätöksen, tilintarkastuslautakunnan on julkistettava tieto muutoksenhakuviranomaisen päätöksestä vastaavalla tavalla kuin lautakunnan päätös on julkaistettu. Seuraamusta koskevat tiedot on pidettävä Tilintarkastusvalvonnan verkkosivuilla viiden vuoden ajan siitä, kun kaikki muutoksenhakuoikeudet on käytetty tai niiden voimassaoloaika on päättynyt.

Sen estämättä, mitä viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain 16 §:n 3 momentissa säädetään, julkistetuista seuraamuksista voidaan luovuttaa salassa pidettäviä tietoja lukuun ottamatta tietoja yleisen tietoverkon kautta. Yleisen tietoverkon kautta tietoja voi hakea ainoastaan yksittäisinä hakuina käyttäen hakuperusteena henkilön nimeä. Muille viranomaisille tiedot voidaan luovuttaa teknisen käyttöyhteyden välityksellä.

Huomautus, varoitus, hyväksymisen peruuttaminen, toimintakielto, uhkasakko tai seuraamusmaksu voidaan julkistaa ilman seuraamuksen kohteena olevan nimeä, jos 1 momentissa tarkoitettu julkistaminen vaarantaisi tilintarkastusalan yleisen luotettavuuden tai meneillään olevan viranomaistutkinnan taikka aiheuttaisi suhteetonta vahinkoa osapuolille tai olisi luonnolliselle henkilölle kohtuutonta.

9 §

Vahingonkorvausvelvollisuus

Tilintarkastaja on velvollinen korvaamaan vahingon, jonka hän on 1 luvun 1 §:n 1 momentissa tarkoitettua tehtävää suorittaessaan aiheuttanut tahallisesti tai huolimattomuudesta yhteisölle tai säätiölle. Sama koskee vahinkoa, joka tätä lakia, yhteisöä tai säätiötä koskevaa lakia taikka yhtiöjärjestystä, sääntöjä tai yhtiösopimusta rikkomalla on aiheutettu yhteisön osakkaalle, yhtiömiehelle tai jäsenelle taikka muulle henkilölle. Tilintarkastaja vastaa myös vahingosta, jonka hänen apulaisensa tahallisesti tai huolimattomuudesta on aiheuttanut.

Edellä 1 momentista poiketen tilintarkastaja on velvollinen korvaamaan 4 luvun 8 §:n 2 momentissa 1 kohdassa tarkoitettulla Euroopan unionin tilintarkastusasetuksen 7 artiklan mukaisella ilmoituksella aiheutetun taloudellisen vahingon ainoastaan, jos tilintarkastaja on aiheuttanut vahingon antamalla tahallisesti tai törkeästi huolimattomuudesta virheellisiä tietoja epäilyn perusteena olevista seikoista.

Jos tilintarkastajana on tilintarkastusyhteisö, vahingosta vastaavat yhteisö sekä se, jolla on päävastuu tilintarkastuksen toimittamisesta.

Vahingonkorvauksen sovittelusta sekä korvausvastuun jakaantumisesta kahden tai useamman korvausvelvollisen kesken säädetään vahingonkorvauslaissa.

Valiokunnan mietintö TaVM 16/2016 vp

10 §

Rangaistussäännökset

Joka tahallaan tai törkeästi huolimattomuudesta rikkoo 3 luvun 5 §:n säännöstä tilintarkastuskertomuksen laatimisesta tai suorittaessaan 1 luvun 1 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettua toimea antaa lausunnossaan tahallaan tai törkeästi huolimattomuudesta väärän tai harhaanjohtavan tiedon, on tuomittava, jollei teosta muualla laissa säädetä ankarampaa rangaistusta, tilintarkastusrikkomuksesta sakkoon.

Joka tahallaan 6 luvun 6 §:n vastaisesti käyttää tilintarkastajan nimikettä tai muuta nimitystä, jonka perusteella voidaan virheellisesti olettaa hänen olevan tilintarkastaja, on tuomittava *tilintarkastajan ammattinimikkeen luvattomasta käyttämisestä* sakkoon.

Rangaistus tilintarkastusrikoksesta säädetään rikoslain (39/1889) 30 luvun 10 a §:ssä.

Rangaistus 4 luvun 8 §:ssä säädetyn tilintarkastajan salassapitovelvollisuuden rikkomisesta tuomitaan rikoslain 38 luvun 1 tai 2 §:n mukaan, jollei teko ole rangaistava rikoslain 30 luvun 5 tai 6 §:n mukaan taikka jollei siitä muualla laissa säädetä ankarampaa rangaistusta.

11 luku

Erinäiset säännökset

1 §

Muutoksenhaku

Tilintarkastusvalvonnan päätökseen tyytymätön saa vaatia oikaisua tilintarkastuslautakunnalta siten kuin hallintolaissa säädetään. Oikaisuvaatimukseen annettuun päätökseen saa hakea muutosta valittamalla Helsingin hallinto-oikeuteen siten kuin hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään. Hallinto-oikeuden päätökseen saa hakea muutosta valittamalla vain, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan.

Edellä 1 momentista poiketen se, jonka hyväksyminen on 6 luvun 7 §:n nojalla lakkautettu tai jolle on 8 luvun 7 §:n nojalla asetettu tai tuomittu maksettavaksi uhkasakko, saa hakea muutosta Tilintarkastusvalvonnan päätökseen valittamalla Helsingin hallinto-oikeuteen siten kuin hallintolainkäyttölaissa säädetään ja hallinto-oikeuden päätökseen valittamalla korkeimpaan hallinto-oikeuteen.

Tilintarkastuslautakunnan päätökseen saa hakea muutosta valittamalla Helsingin hallinto-oikeuteen siten kuin hallintolainkäyttölaissa säädetään ja hallinto-oikeuden päätökseen valittamalla korkeimpaan hallinto-oikeuteen se:

- 1) jolle on annettu 10 luvun 1 §:ssä tarkoitettu huomautus tai varoitus;
- 2) jonka hyväksyminen 10 luvun 2 §:n nojalla on peruutettu;
- 3) jolle on 10 luvun 3 §:n nojalla annettu määräaikainen kieltä toimia tilintarkastajana;
- 4) jolle on 10 luvun 4 §:n nojalla annettu määräaikainen kieltä toimia tilintarkastusyhteisön hallintoelimissä; taikka
- 5) jolle on 10 luvun 5 §:n nojalla määrätty seuraamusmaksu.

Valiokunnan mietintö TaVM 16/2016 vp

Muutosta ei saa hakea päätökseen, joka koskee 7 luvun 5 §:n 1 momentin 1 tai 4 kohdassa taikka 7 luvun 9 §:n 1 momentin 1, 2 tai 3 kohdassa tarkoitettua asiaa.

Tilintarkastuslautakunnalla on oikeus hakea valittamalla muutosta hallinto-oikeuden päätökseen, jolla hallinto-oikeus on muuttanut tai kumonnut 3 momentissa tarkoitettua päätökseen.

Tässä laissa tarkoitettua päätöstä, jolla hyväksymisen peruuttamista koskeva päätös pannaan täytäntöön muutoksenhausta huolimatta, on noudatettava, jollei valitusviranomaisen toisin määrää. Valitusviranomaisen on käsiteltävä asia kiireellisenä.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Tämän lain tilintarkastajan valintaa sekä tilintarkastajaa koskevia muita kuin tilintarkastuspalveluita koskevia säännöksiä sovelletaan ensimmäisen kerran tilikaudella, joka alkaa tämän lain voimaan tulon jälkeen.

Tämän lain seuraamuksia koskevia säännöksiä sovelletaan tilintarkastajan tekoihin tai laiminlyönteihin, jotka ovat tapahtuneet tämän lain voimaantulon jälkeen.

Tämän lain säännöksiä tilintarkastuskansioista, asiakasrekisteristä ja muusta tilintarkastajan toiminnan järjestämisestä noudatetaan viimeistään 1 päivästä tammikuuta 2017.

Tämän lain tilintarkastuksen kohdetta koskevaa 3 luvun 1 §:ää ja tilintarkastuskertomusta koskevaa 5 §:ää sovelletaan ensimmäisen kerran 31.12.2016 päättyviltä tilikausilta laadittavien tilinpäätösten tilintarkastuksiin.

Tämän lain 4 luvun 9 §:ää asiakasrekisteristä sekä saman luvun 10 §:ää tilintarkastuskansiosta, 12 §:ää tilintarkastajan toiminnan järjestämisestä ja 13 §:ää epäilyksistä ilmoittamisesta sovelletaan viimeistään 1 päivästä tammikuuta 2017.

Tämän lain 5 luvun 1 §:ää tilintarkastajan toimikausien enimmäiskestosta sekä saman luvun 3 §:ää muiden kuin tilintarkastuspalveluiden rajoittamisesta ja 4 §:ää muiden kuin tilintarkastuspalkkioiden enimmäismäärästä sovelletaan ensimmäisen kerran tilikaudella, joka alkaa tämän lain voimaantulon jälkeen.

Tämän lain 10 lukua sovelletaan tilintarkastajan tekoihin ja laiminlyönteihin, jotka ovat tapahtuneet tämän lain voimaantulon jälkeen.

2.

Laki

osakeyhtiölain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

Valiokunnan mietintö TaVM 16/2016 vp

muutetaan osakeyhtiölain (624/2006) 7 luvun 8 §, 22 luvun 4 §, 6 §:n 1 momentti, 7 §:n 1 momentin johdantokappale, 8 §:n johdantokappale ja 9 §:n 1 momentin johdantokappale ja 3 momentti,

sellaisina kuin ne ovat laissa 1147/2015, sekä
lisätään 6 lukuun uusi 16 a—16 c § seuraavasti:

6 luku

Osakeyhtiön johto ja edustaminen

16 a §

Hallituksen tehtävät yleisen edun kannalta merkittävässä yhtiössä

Jos yhtiö on kirjanpitolain 1 luvun 9 §:ssä tarkoitettu yleisen edun kannalta merkittävä yhteisö, sen hallituksen tehtävänä on yhtiön taloudellisen raportoinnin ja tarkastuksen osalta erityisesti seurata ja arvioida yhtiön:

- 1) taloudellista raportointijärjestelmää;
- 2) sisäisen valvonnan ja tarkastuksen sekä riskienhallintajärjestelmien tehokkuutta;
- 3) tilintarkastusta;
- 3) tilintarkastajan riippumattomuutta ja erityisesti tämän harjoittamaa muiden kuin tilintarkastuspalveluiden tarjoamista.

Edellä 1 momentissa mainittujen tehtävien lisäksi hallituksen on seurattava yhtiön tilintarkastusta ja valmistettava yhtiön tilintarkastajan valinta.

Mitä 1 momentin 3 ja 4 kohdassa sekä 2 momentissa säädetään, ei koske:

- 1) yhtiötä, jonka emoyhteisössä hoidetaan kyseiset tehtävät;
- 2) siirtokelpoisiin arvopapereihin kohdistuvaa yhteistä sijoitustoimintaa harjoittavia yrityksiä (yhteissijoitusyritykset) koskevien lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten yhteensovittamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2009/65/EY 1 artiklan 2 kohdassa tarkoitettua yritystä (yhteissijoitusyritys) tai vaihtoehtoisten sijoitusrahastojen hoitajista ja direktiivin 2003/41/EY ja 2009/65/EY sekä asetuksen (EY) N:o 1060/2009 ja (EU) N:o 1095/2010 muuttamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2011/61/EU 4 artiklan 1 kohdan a alakohdassa tarkoitettua vaihtoehtoista sijoitusrahastoa;
- 3) yhteisöä, jonka ainoa tarkoitus on laskea liikkeelle Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2003/71/EY täytäntöönpanosta esitteiden sisältämien tietojen, esitteiden muodon, viittauksina esitettävien tietojen, julkistamien ja mainonnan osalta annetun komission asetuksen (EY) N:o 809/2004 2 artiklan 5 kohdassa tarkoitettuja omaisuusvakuudellisia arvopapereita.

16 b §

Tarkastusvaliokunta yleisen edun kannalta merkittävässä yhtiössä

Edellä 16 a §:n 1 ja 2 momentissa tarkoitettujen tehtävien valmistelua varten yhtiössä voi olla hallituksen jäsenistä koostuva tarkastusvaliokunta. Jos tarkastusvaliokuntaa ei ole, tehtävien valmistelu kuuluu koko hallitukselle.

Valiokunnan mietintö TaVM 16/2016 vp

Tarkastusvaliokunnan tehtävät voi hoitaa hallituksen toinen valiokunta, jonka kokoonpano täyttää 16 c §:n vaatimukset.

16 c §

Tarkastusvaliokunnan jäsenet

Tarkastusvaliokunnan jäsen ei saa osallistua yhtiön tai sen konsernitilinpäätökseen yhdisteltävän yhteisön tai säätiön päivittäiseen johtamiseen.

Vähintään yhdellä tarkastusvaliokunnan jäsenellä on oltava laskentatoimen tai tilintarkastuksen asiantuntemusta.

7 luku

Tilintarkastus ja erityinen tarkastus

8 §

Erityinen tarkastaja

Erityisen tarkastajan on oltava luonnollinen henkilö tai tilintarkastusyhteisö. Erityisellä tarkastajalla on oltava sellainen taloudellisten ja oikeudellisten asioiden tuntemus ja kokemus kuin tilintarkastustehtävän laatuun ja laajuuteen katsoen on tarpeen tehtävän hoitamiseksi. Mitä tilintarkastajasta säädetään 22 luvun 6—9 §:ssä ja 24 luvun 3 §:ssä sekä tilintarkastuslain 2 luvun 7 §:ssä, 3 luvun 9 ja 10 §:ssä, 4 luvun 6—8 §:ssä ja 10 luvun 9 §:ssä, sovelletaan vastaavasti erityiseen tarkastajaan.

22 luku

Vahingonkorvaus

4 §

Tilintarkastajan vahingonkorvausvelvollisuus

Tilintarkastajan vahingonkorvausvelvollisuudesta säädetään tilintarkastuslain 10 luvun 9 §:ssä.

Valiokunnan mietintö TaVM 16/2016 vp

6 §

Päätöksenteko yhtiössä

Asioista, jotka koskevat yhtiön 1–3 §:ään tai tilintarkastuslain 10 luvun 9 §:ään perustuvaa oikeutta vahingonkorvaukseen, päättää tämän lain 6 luvun 2 §:n mukaisesti hallitus. Niistä voidaan kuitenkin päättää myös yhtiökokouksessa.

---

7 §

Osakkeenomistajien oikeus ajaa kannetta yhtiön hyväksi

Yhdellä tai useammalla osakkeenomistajalla on oikeus ajaa omissa nimissään kannetta vahingonkorvauksen suorittamiseksi yhtiölle 1–3 §:n tai tilintarkastuslain 10 luvun 9 §:n nojalla, jos kannetta vireille pantaessa on todennäköistä, ettei yhtiö huolehdi vahingonkorvausvaatimuksen toteuttamisesta ja:

---

8 §

Kanneoikeuden vanhentuminen

Tämän luvun tai tilintarkastuslain 10 luvun 9 §:n nojalla ajettava muuhun kuin rangaistavaan tekoon perustuva kanne on nostettava:

---

9 §

Pakottavuus

Yhtiöjärjestyksessä ei voida rajoittaa yhtiön tämän luvun tai tilintarkastuslain 10 luvun 9 §:n mukaista oikeutta vahingonkorvaukseen, jos vahinko on aiheutettu:

Yhtiöjärjestyksessä ei voida rajoittaa osakkeenomistajan tai muun henkilön tämän luvun tai tilintarkastuslain 10 luvun 9 §:n mukaista oikeutta vahingonkorvaukseen tai kanteen ajamiseen.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Tämän lain säännöksiä tarkastusvaliokunnasta on noudatettava viimeistään 1 päivästä tammi-kuuta 2018.

3.

Laki

osuuskuntalain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan osuuskuntalain (421/2013) 7 luvun 16 §, 25 luvun 4 §:n 1 momentti, 6 §:n 1 momentti, 7 §:n 1 momentin johdantokappale, 8 §:n johdantokappale ja 9 §:n 1 momentin johdantokappale ja 3 momentti, sellaisina kuin ne ovat laissa 1148/2015, sekä
lisätään 6 lukuun uusi 16 a—16 c § seuraavasti:

6 luku

Osuuskunnan johto ja edustaminen

16 a §

Hallituksen tehtävät yleisen edun kannalta merkittävässä osuuskunnassa

Jos osuuskunta on kirjanpitolain 1 luvun 9 §:ssä tarkoitettu yleisen edun kannalta merkittävä yhteisö, sen hallituksen tehtävänä on osuuskunnan taloudellisen raportoinnin ja tarkastuksen osalta erityisesti seurata ja arvioida osuuskunnan:

- 1) taloudellista raportointijärjestelmää;
- 2) sisäisen valvonnan ja tarkastuksen sekä riskienhallintajärjestelmien tehokkuutta;
- 3) tilintarkastusta;
- 4) tilintarkastajan riippumattomuutta ja erityisesti tämän harjoittamaa muiden kuin tilintarkastuspalveluiden tarjoamista.

Edellä 1 momentissa mainittujen tehtävien lisäksi hallituksen on valmisteltava osuuskunnan tilintarkastajan valinta.

Mitä 1 momentin 3 ja 4 kohdassa sekä 2 momentissa säädetään, ei koske:

- 1) osuuskuntaa, jonka emoyhteisössä hoidetaan kyseiset tehtävät;
- 2) siirtokelpoisiin arvopapereihin kohdistuvaa yhteistä sijoitustoimintaa harjoittavia yrityksiä (yhteissijoitusyritykset) koskevien lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten yhteensovittamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2009/65/EY 1 artiklan 2 kohdassa tarkoitettua yritystä (*yhteissijoitusyritys*) tai vaihtoehtoisten sijoitusrahastojen hoitajista ja direktiivin 2003/41/EY ja 2009/65/EY sekä asetuksen (EY) N:o 1060/2009 ja (EU) N:o 1095/2010 muuttamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2011/61/EU 4 artiklan 1 kohdan a alakohdassa tarkoitettua vaihtoehtoista sijoitusrahastoa;

- 3) yhteisöä, jonka ainoa tarkoitus on laskea liikkeelle Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2003/71/EY täytäntöönpanosta esitteiden sisältämien tietojen, esitteiden muodon, viit-

Valiokunnan mietintö TaVM 16/2016 vp

tauksina esitettävien tietojen, julkistamisen ja mainonnan osalta annetun komission asetuksen (EY) N:o 809/2004 2 artiklan 5 kohdassa tarkoitettuja omaisuusvakuudellisia arvopapereita.

16 b §

Tarkastusvaliokunta yleisen edun kannalta merkittävässä osuuskunnassa

Edellä 16 a §:n 1 ja 2 momentissa tarkoitettujen tehtävien valmistelua varten osuuskunnassa voi olla hallituksen jäsenistä koostuva tarkastusvaliokunta. Jos tarkastusvaliokuntaa ei ole, tehtävien valmistelu kuuluu koko hallitukselle.

Tarkastusvaliokunnan tehtävät voi hoitaa hallituksen toinen valiokunta, jonka kokoonpano täyttää 16 c §:n vaatimukset.

16 c §

Tarkastusvaliokunnan jäsenet

Tarkastusvaliokunnan jäsen ei saa osallistua osuuskunnan tai sen konsernitilinpäätökseen yhdisteltävän yhteisön tai säätiön päivittäiseen johtamiseen.

Vähintään yhdellä tarkastusvaliokunnan jäsenellä on oltava laskentatoimen tai tilintarkastuksen asiantuntemusta.

7 luku

Tilintarkastus, toiminnantarkastus, jäsenen tarkastusoikeus ja erityinen tarkastus

16 §

Erityinen tarkastaja

Erityisen tarkastajan on oltava luonnollinen henkilö tai tilintarkastusyhteisö. Erityisellä tarkastajalla on oltava sellainen taloudellisten ja oikeudellisten asioiden tuntemus ja kokemus kuin tarkastustehtävän laatuun ja laajuuteen katsoen on tarpeen tehtävän hoitamiseksi. Mitä 25 luvun 6—9 §:ssä ja 26 luvun 3 §:ssä sekä tilintarkastuslain 2 luvun 7 §:ssä, 3 luvun 9 ja 10 §:ssä, 4 luvun 6—8 §:ssä ja 10 luvun 9 §:ssä säädetään tilintarkastajasta, sovelletaan myös erityiseen tarkastajaan.

Valiokunnan mietintö TaVM 16/2016 vp

25 luku

Vahingonkorvaus

4 §

Tilintarkastajan ja toiminnantarkastajan vahingonkorvausvelvollisuus

Tilintarkastajan vahingonkorvausvelvollisuudesta säädetään tilintarkastuslain 10 luvun 9 §:ssä.

---

6 §

Päätöksenteko osuuskunnassa

Asioista, jotka koskevat osuuskunnan 1—3 §:ään, 4 §:n 2 momenttiin tai tilintarkastuslain 10 luvun 9 §:ään perustuvaa oikeutta vahingonkorvaukseen, päättää tämän lain 6 luvun 2 §:n mukaisesti hallitus. Niistä voi kuitenkin päättää myös osuuskunnan kokouksessa.

---

7 §

Osuuskunnan ja edustajiston jäsenen ja osuuden ja osakkeen omistajan oikeus ajaa kannetta osuuskunnan hyväksi

Yhdellä tai useammalla jäsenellä on oikeus ajaa omissa nimissään kannetta vahingonkorvauksen suorittamiseksi osuuskunnalle 1—3 §:n tai tilintarkastuslain 10 luvun 9 §:n nojalla, jos kannetta vireille pantaessa on todennäköistä, ettei osuuskunta huolehdi vahingonkorvausvaatimuksen toteuttamisesta ja:

---

8 §

Kanneoikeuden vanhentuminen

Tämän luvun tai tilintarkastuslain 10 luvun 9 §:n nojalla ajettava muuhun kuin rangaistavaan tekoon perustuva kanne on nostettava:

Valiokunnan mietintö TaVM 16/2016 vp

9 §

Pakottavuus

Säännöissä ei voida rajoittaa osuuskunnan tämän luvun tai tilintarkastuslain 10 luvun 9 §:n mukaista oikeutta vahingonkorvaukseen, jos vahinko on aiheutettu:

Säännöissä ei voida rajoittaa jäsenen, osuuden tai osakkeen omistajan tai muun henkilön tämän luvun tai tilintarkastuslain 10 luvun 9 §:n mukaista oikeutta vahingonkorvaukseen tai kanneajamiseen.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Tämän lain säännöksiä tarkastusvaliokunnasta on noudatettava viimeistään 1 päivästä tammi-kuuta 2018.

4.

Laki

asunto-osakeyhtiölain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan asunto-osakeyhtiölain (1599/2009) 9 luvun 14 §, 24 luvun 4 §, 8 §:n 1 momentti, 9 §:n 1 momentin johdantokappale, 10 §:n 1 momentti ja 11 §, sellaisina kuin ne ovat laissa 1209/2015, seuraavasti:

9 luku

Tilintarkastus, toiminnantarkastus ja erityinen tarkastus

14 §

Erityinen tarkastaja

Erityisen tarkastajan on oltava luonnollinen henkilö tai tilintarkastusyhteisö. Erityisellä tarkastajalla on oltava sellainen taloudellisten ja oikeudellisten asioiden tuntemus ja kokemus kuin tarkastustehtävän laatuun ja laajuuteen katsoen on tarpeen tehtävän hoitamiseksi. Mitä tilintarkas-

Valiokunnan mietintö TaVM 16/2016 vp

tuslain 2 luvun 7 §:ssä, 3 luvun 9 ja 10 §:ssä, 4 luvun 6—8 §:ssä ja 10 luvun 9 §:ssä säädetään tilintarkastajasta, sovelletaan myös erityiseen tarkastajaan.

24 luku

Vahingonkorvaus

4 §

Tilintarkastajan vahingonkorvausvelvollisuus

Tilintarkastajan vahingonkorvausvelvollisuudesta säädetään tilintarkastuslain 10 luvun 9 §:ssä.

8 §

Päätöksenteko yhtiössä

Päätöksenteko asioissa, jotka koskevat yhtiön 1—3 ja 5 §:ään sekä tilintarkastuslain 10 luvun 9 §:ään perustuvaa oikeutta vahingonkorvaukseen, kuuluu yhtiökokoukselle. Hallitus voi kuitenkin päättää rangaistavaan tekoon perustuvan korvauskanteen nostamisesta.

---

9 §

Osakkeenomistajien oikeus ajaa kannetta yhtiön hyväksi

Yhdellä tai useammalla osakkeenomistajalla on oikeus ajaa omissa nimissään kannetta vahingonkorvauksen suorittamiseksi yhtiölle 1—3 ja 5 §:n tai tilintarkastuslain 10 luvun 9 §:n nojalla, jos kannetta vireille pantaessa on todennäköistä, ettei yhtiö huolehdi vahingonkorvausvaatimuksen toteuttamisesta ja jos:

---

10 §

Kanneoikeuden vanhentuminen

Jos kannetta ajetaan 1—3, 5 tai 6 §:n taikka tilintarkastuslain 10 luvun 9 §:n nojalla ja se perustuu muuhun kuin rangaistavaan tekoon, kanne on nostettava kolmen vuoden kuluessa siitä, kun vahingonkärsijä on saanut tietää tai hänen olisi pitänyt tietää vahingosta ja siitä vastuussa olevasta. Vahingonkorvausvelan vanhentuminen on katkaistava noudattaen velan vanhentumisesta annettua lakia (728/2003), jäljempänä vanhentumislaki.

Valiokunnan mietintö TaVM 16/2016 vp

11 §

Pakottavuus

Yhtiöjärjestyksessä ei voida rajoittaa yhtiön tai muun henkilön tämän luvun tai tilintarkastuslain 10 luvun 9 §:n mukaista oikeutta vahingonkorvaukseen.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 20 ____.

5.

Laki

avoimesta yhtiöstä ja kommandiittiyhtiöstä annetun lain 10 luvun 10 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan avoimesta yhtiöstä ja kommandiittiyhtiöstä annetun lain (389/1988) 10 luvun 10 §, sellaisena kuin se on laissa 1207/2015, seuraavasti:

10 luku

Tilintarkastus

10 §

Vahingonkorvausvelvollisuus

Tilintarkastajan vahingonkorvausvelvollisuudesta säädetään tilintarkastuslain 10 luvun 9 §:ssä. Yhtiömiehen oikeudesta vahingonkorvauskanteen nostamiseen säädetään tämän lain 2 luvun 13 §:ssä ja kanneoikeuden vanhentumisesta 14 §:ssä.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 20 ____.

6.

Laki

säätiölain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan säätiölain (487/2015) 4 luvun 1 §:n 2 momentti ja 4 §, 5 luvun 2 §:n 1 momentti, 8 luvun 2 ja 4 §, 5 §:n 1 momentti, 6 §:n johdantokappale ja 7 § sekä 14 luvun 6 §:n 1 momentti seuraavasti:

4 luku

Tilintarkastus

1 §

Tilintarkastusvelvollisuus ja sovellettava laki

Säätiön tilintarkastuksesta säädetään tämän luvun lisäksi tilintarkastuslaissa (1141/2015).

4 §

Varatilintarkastaja

Velvollisuudesta valita varatilintarkastaja säädetään tilintarkastuslain 2 luvun 3 §:ssä. Säätiössä voidaan valita yksi tai useampi varatilintarkastaja, vaikka siihen ei olisi velvollisuutta. Varatilintarkastajan valintaan sovelletaan muutoin, mitä tilintarkastajan valinnasta säädetään 3 §:ssä.

5 luku

Tilinpäätös ja toimintakertomus

2 §

Toimintakertomus

Tilikaudelta on aina laadittava toimintakertomus, jossa on oltava kirjanpitolain 3 luvun 1 a §:n 4 momentin 1—3 kohdan mukaiset tiedot.

Valiokunnan mietintö TaVM 16/2016 vp

8 luku

Vahingonkorvaus

2 §

Tilintarkastajan vahingonkorvausvelvollisuus

Tilintarkastajan vahingonkorvausvelvollisuudesta säädetään tilintarkastuslain 10 luvun 9 §:ssä.

4 §

Vahingonkorvausvelvollisuutta koskeva päätöksenteko säätiössä

Asioista, jotka koskevat säätiön 1 §:ään ja tilintarkastuslain 10 luvun 9 §:ään perustuvaa oikeutta vahingonkorvaukseen, päättää hallitus. Jos säätiöllä on hallintoneuvosto, se päättää näistä asioista, jolleivät asiat kuulu sääntöjen mukaan hallitukselle.

5 §

Muun henkilön ja viranomaisen oikeus ajaa kannetta säätiön hyväksi

Säätiön perustajalla, säännöissä siihen oikeutetulla taholla sekä rekisteriviranomaisella on oikeus ajaa omista nimissään kannetta vahingonkorvauksen suorittamiseksi säätiölle 1 §:n tai tilintarkastuslain 10 luvun 9 §:n nojalla, jos kannetta vireille pantaessa on todennäköistä, ettei säätiö huolehdi vahingonkorvausvaatimuksen toteuttamisesta.

---

6 §

Kanneoikeuden vanhentuminen

Tämän luvun tai tilintarkastuslain 10 luvun 9 §:n nojalla ajettava muuhun kuin rangaistavaan tekoon perustuva kanne on nostettava:

---

7 §

Pakottavuus

Säätiön säännöissä ei voida rajoittaa säätiön tai muun henkilön tämän luvun tai tilintarkastuslain 10 luvun 9 §:n mukaista oikeutta vahingonkorvaukseen.

Valiokunnan mietintö TaVM 16/2016 vp

14 luku

Säätiön valvonta

6 §

Tilintarkastajan oikeus antaa tietoja rekisteriviranomaiselle

Säätiön tilintarkastaja voi ilmoittaa rekisteriviranomaiselle säätiötä koskevasta seikasta tai päätöksestä, jonka hän on saanut tietoonsa tehtävänsä suorittaessaan. Tilintarkastaja voi myös toimittaa rekisteriviranomaiselle jäljennöksen tilintarkastuslain 3 luvun 7 §:ssä tarkoitetusta tilintarkastuspöytäkirjasta.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 20 _____ .

7.

Laki

yhdistyslain 39 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan yhdistyslain (503/1989) 39 §:n 1 momentti, sellaisena kuin se on laissa 1210/2015, seuraavasti:

39 §

Vahingonkorvausvelvollisuus

Hallituksen jäsen, yhdistyksen toimihenkilö ja toiminnantarkastaja on velvollinen korvaamaan vahingon, jonka hän on toimessaan tahallisesti tai huolimattomuudesta aiheuttanut yhdistykselle. Sama koskee tätä lakia tai yhdistyksen sääntöjä rikkomalla yhdistyksen jäsenelle tai muulle aiheutettua vahinkoa. Työntekijän asemassa olevan vahingonkorvausvelvollisuudesta säädetään erikseen. Tilintarkastajan vahingonkorvausvelvollisuudesta säädetään tilintarkastuslain 10 luvun 9 §:ssä.

Valiokunnan mietintö TaVM 16/2016 vp

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

8.

Laki

asumisoikeusyhdistyksistä annetun lain 60 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan asumisoikeusyhdistyksistä annetun lain (1072/1994) 60 §, sellaisena kuin se on laissa 1150/2015, seuraavasti:

60 §

Lainan- ja vakuudenantokielto

Yhdistys ei saa antaa rahalainaa yhdistyksen jäsenelle, hallituksen tai asukastoimikunnan jäsenelle, yhdistyksen tai asukashallintoalueen isännöitsijälle, tilintarkastajalle, toiminnantarkastajalle tai valvojalle taikka henkilölle, joka on näihin tilintarkastuslain 4 luvun 7 §:n 1 momentin 7 kohdassa tarkoitettussa sukulaisuussuhteessa. Sama koskee vakuuden antamista velasta.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

9.

Laki

vakuutusyhtiölain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan vakuutusyhtiölain (521/2008) 7 luvun 3 ja 4 §, sellaisina kuin ne ovat laissa 1203/2015,

Valiokunnan mietintö TaVM 16/2016 vp

muutetaan 7 luvun 1, 8, 10 ja 13 § ja 28 luvun 5 ja 7—10 §, sellaisina kuin niistä ovat, 7 luvun 1, 8 ja 10 § ja 28 luvun 5 ja 10 § laissa 1203/2015 28 luvun 7—9 osaksi laissa 1203/2015, sekä *lisätään* 6 lukuun uusi 7 a § seuraavasti:

6 luku

Vakuutusyhtiön johto, hallintojärjestelmä ja varojen sijoittaminen

7 a §

Tarkastusvaliokunta

Vakuutusyhtiö huolehtii tarkastusvaliokunnan toiminnan asianmukaisesta järjestämisestä. Tarkastusvaliokuntaan, sen tehtäviin ja tarkastusvaliokunnan jäseniin sovelletaan osakeyhtiölain 6 luvun 16 a—16 c §:ää.

7 luku

Tilintarkastus ja erityinen tarkastus

1 §

Sovellettava laki

Vakuutusyhtiön tilintarkastuksesta säädetään tässä luvussa, työeläkevakuutusyhtiöistä annetun lain (354/1997) 13 §:ssä ja tilintarkastuslaissa (1141/2015). Vakuutusyhtiön tilintarkastukseen ei sovelleta osakeyhtiölain 7 lukua. Sen lisäksi vakuutusyhtiön tilintarkastuksesta säädetään yleisen edun kannalta merkittävien yhteisöjen lakisääteistä tilintarkastusta koskevista erityisvaatimuksista ja komission päätöksen 2005/909/EY kumoamisesta annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EU) N:o 537/2014.

Vakuutusomistusyhteisön tilintarkastukseen sovelletaan 3 §:ää, Finanssivalvonnasta annetun lain 31 §:ää sekä tilintarkastuslain 4 luvun 11 §:n 2 momenttia ja 5 lukua.

8 §

Tilintarkastajan määrääminen

Finanssivalvonnan on ilmoituksesta määrättävä vakuutusyhtiölle kelpoisuusehdot täyttävä tilintarkastaja, jos:

- 1) tilintarkastajaa ei ole valittu lain mukaisesti;
- 2) tilintarkastajalla ei ole tässä laissa tai tilintarkastuslain 2 luvun 1 §:ssä tarkoitettua kelpoisuutta hän ei ole tilintarkastuslain 4 luvun 6 §:ssä tarkoitetulla tavalla riippumaton tai hän on mainitun lain 4 luvun 7 §:ssä tarkoitetulla tavalla esteellinen; taikka

Valiokunnan mietintö TaVM 16/2016 vp

3) yhtiöjärjestykseen otettua tilintarkastajien lukumäärää tai kelpoisuutta koskevaa määräystä on rikottu.

Finanssivalvonnan on pyydettävä Patentti- ja rekisterihallituksen tilintarkastuslautakunnalta lausunto 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettussa riippumattomuutta tai esteellisyyttä koskevassa asiassa ennen sen ratkaisemista.

Ilmoituksen saa edellä tarkoitetuissa tapauksissa tehdä kuka tahansa. Hallitus on velvollinen tekemään ilmoituksen, jollei se, jolle tilintarkastajan valitseminen kuuluu, viivytyksettä valitse kelpoisuusehdot täyttävää tilintarkastajaa

Ennen kuin 1 momentissa tarkoitettu määräys annetaan, yhtiön hallitusta on kuultava. Määräys voidaan panna täytäntöön lainvoimaa vailla olevana. Määräys on voimassa siihen asti, kun yhtiölle on säädetyssä järjestyksessä valittu tilintarkastaja Finanssivalvonnan määräämän tilalle. Määräystä ei voida antaa sen jälkeen, kun kyseistä tilikautta koskeva tilinpäätös on vahvistettu ja sitä koskeva päätös on saanut lainvoiman.

10 §

Erityinen tarkastaja

Erityisen tarkastajan on oltava luonnollinen henkilö tai tilintarkastusyhteisö. Erityisellä tarkastajalla on oltava sellainen taloudellisten ja oikeudellisten asioiden tuntemus ja kokemus kuin tarkastustehtävän laatuun ja laajuuteen katsoen on tarpeen tehtävän hoitamiseksi. Mitä 28 luvun 7—10 §:ssä, osakeyhtiölain 24 luvun 3 §:ssä sekä tilintarkastuslain 2 luvun 1 ja 7 §:ssä, 3 luvun 9 ja 10 §:ssä, 4 luvun 6—8 §:ssä ja 10 luvun 9 §:ssä, säädetään tilintarkastajasta, sovelletaan myös erityiseen tarkastajaan.

13 §

Finanssivalvonnan määräyksenantovaltuudet

Finanssivalvonta voi antaa tarkempia määräyksiä 6 §:n 2 momentissa tarkoitettusta kertomuksesta.

28 luku

Vahingonkorvaus ja vaikutusvallan väärinkäyttöön perustuva lunastusvelvollisuus

5 §

Tilintarkastajan vahingonkorvausvelvollisuus

Tilintarkastajan vahingonkorvausvelvollisuudesta säädetään tilintarkastuslain 10 luvun 9 §:ssä.

Valiokunnan mietintö TaVM 16/2016 vp

7 §

Päätöksenteko yhtiössä

Asiasta, joka koskee yhtiön 2—4 §:ään tai tilintarkastuslain 10 luvun 9 §:ään perustuvaa oikeutta vahingonkorvaukseen, päättää osakeyhtiölain 6 luvun 2 §:n mukaisesti hallitus. Siitä voidaan kuitenkin päättää myös yhtiökokouksessa.

Yhtiökokouksen päätös vastuuvapauden myöntämisestä hallituksen jäsenelle, hallintoneuvoston jäsenille tai toimitusjohtajalle ei ole sitova, jos yhtiökokoukselle ei ole annettu olennaisesti oikeita ja riittäviä tietoja korvausvelvollisuuden perusteena olevasta päätöksestä tai toimenpiteestä. Päätös vastuuvapauden myöntämisestä ei sido yhtiön selvitysmiestä tai konkurssipesää, jos yhtiö asetetaan selvitystilaan tai konkurssiin hakemuksesta tai Finanssivalvonnan määräyksestä, joka tehdään kahden vuoden kuluessa päätöksestä.

8 §

Osakkaiden oikeus ajaa kannetta yhtiön hyväksi

Yhdellä tai useammalla osakkaalla on oikeus ajaa omista nimissään kannetta vahingonkorvauksen suorittamiseksi yhtiölle 2—4 §:n tai tilintarkastuslain 10 luvun 9 §:n nojalla, jos kannetta vireille pantaessa on todennäköistä, ettei yhtiö huolehdi vahingonkorvausvaatimuksen toteuttamisesta ja:

1) kantajilla tuolloin on vakuutusosakeyhtiössä vähintään yksi kymmenesosa kaikista osakkeista tai keskinäisessä yhtiössä kaikista äänistä; tai

2) osoitetaan, että vahingonkorvausvaatimuksen toteuttamatta jättäminen olisi 1 luvun 22 §:ssä tarkoitetun yhdenvertaisuusperiaatteen vastaista.

Yhtiölle on varattava tilaisuus tulla asiassa kuulluksi, jollei se ole ilmeisen tarpeetonta. Kannetta ajavat osakkaat vastaavat itse oikeudenkäyntikuluista, mutta heillä on oikeus saada niistä korvaus yhtiöltä, jos yhtiölle oikeudenkäynnillä saatavat varat siihen riittävät.

Jos korvausvelvollinen on saanut yhtiökokouksen päätöksellä vastuuvapauden, kanne on nostettava kolmen kuukauden kuluessa yhtiökokouksen päätöksestä. Jos samassa yhtiökokouksessa on 7 luvun 9 §:ssä säädettyin tavoin vaadittu ja kannatettu erityisen tarkastuksen toimittamista, kanne voidaan kuitenkin aina nostaa kolmen kuukauden kuluessa siitä, kun tarkastuksesta annettu lausunto on esitetty yhtiökokouksessa tai hakemus tarkastajan määräämiseksi hylätty.

Osakkaalla ei ole oikeutta saada korvausta yhtiölle aiheutetusta vahingosta.

Vakuutusyhtiön osakkaiden pyynnöstä keskinäinen vakuutusyhtiö on velvollinen selvittämään ja antamaan todistuksen siitä, että kantajilla on 1 momentissa tarkoitettussa tapauksessa vähintään yksi kymmenesosa kaikista äänistä.

9 §

Kanneoikeuden vanhentuminen

Edellä 2—4 §:n tai tilintarkastuslain 10 luvun 9 §:n nojalla ajettava muuhun kuin rangaistavaan tekoon perustuva kanne on nostettava:

Valiokunnan mietintö TaVM 16/2016 vp

1) hallituksen jäsentä, hallintoneuvoston jäsentä tai toimitusjohtajaa vastaan viiden vuoden kuluessa sen tilikauden päättymisestä, jona kanteen perusteena oleva päätös tehtiin tai kanteen perusteena olevaan toimenpiteeseen ryhdyttiin;

2) tilintarkastajaa vastaan viiden vuoden kuluessa siitä, kun kanteen perusteena oleva tilintarkastuskertomus, lausunto tai todistus esitettiin;

3) osakasta tai yhtiökokouksen puheenjohtajaa vastaan viiden vuoden kuluessa päätöksestä tai toimenpiteestä, johon kanne perustuu.

10 §

Pakottavuus

Yhtiöjärjestyksessä ei voida rajoittaa yhtiön 2—4 §:n tai tilintarkastuslain 10 luvun 9 §:n mukaista oikeutta vahingonkorvaukseen, jos vahinko on aiheutettu:

1) rikkomalla tämän lain tai sen nojalla sovellettavia osakeyhtiölain säännöksiä, joista ei voida poiketa yhtiöjärjestyksen määräyksellä; taikka

2) muuten tahallaan tai törkeästä huolimattomuudesta.

Yhtiön oikeutta vahingonkorvaukseen voidaan muuten yhtiöjärjestyksessä rajoittaa vain kaikkien osakkaiden suostumuksella.

Yhtiöjärjestyksessä ei voida rajoittaa osakkaan tai muun henkilön tämän luvun tai tilintarkastuslain 10 luvun 9 §:n mukaista oikeutta vahingonkorvaukseen tai kanteen ajamiseen.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 20 _____ .

10.

Laki

ulkomaisista vakuutusyhtiöistä annetun lain 39 a §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan ulkomaisista vakuutusyhtiöistä annetun lain (398/1995) 39 a §, sellaisena kuin se on laissa 1183/2015, seuraavasti:

Valiokunnan mietintö TaVM 16/2016 vp

39 a §

Tilintarkastus

Kolmannen maan vakuutusyhtiön sivuliikkeellä on oltava vähintään yksi tilintarkastaja. Vähintään yhden tilintarkastajan on oltava KHT-tilintarkastaja tai tilintarkastusyhteisö, jonka päävastuullisen tilintarkastajan on KHT-tilintarkastaja. Jos sivuliikkeelle on valittu vain yksi tilintarkastaja eikä tämä ole tilintarkastusyhteisö, on valittava ainakin yksi varatilintarkastaja.

Finanssivalvonnan on määrättävä sivuliikkeelle tilintarkastaja, jos:

- 1) tilintarkastajaa tai varatilintarkastajaa ei ole valittu tämän lain tai tilintarkastuslain (1141/2015) mukaisesti;
- 2) tilintarkastajalla ei ole tilintarkastuslain 2 luvun 1 §:ssä tarkoitettua kelpoisuutta; taikka
- 3) tilintarkastaja ei ole tilintarkastuslain 4 luvun 6 §:ssä tarkoitetulla tavalla riippumaton tai hän on 7 §:ssä tarkoitetulla tavalla esteellinen.

Finanssivalvonnan on pyydettävä Patentti- ja rekisterihallituksen tilintarkastuslautakunnalta lausunto, jos se aikoo määrätä tilintarkastajan 2 momentin 3 kohdan perusteella. Ennen kuin tässä pykälässä tarkoitettu määräys annetaan, kolmannen maan vakuutusyhtiön hallitusta, siihen verrattavaa toimielintä tai yhtiömiehiä on kuultava. Määräys voidaan panna täytäntöön lainvoimaa vailla olevana. Määräys on voimassa siihen asti, kunnes kolmannen maan vakuutusyhtiön sivuliikkeelle on säädetyssä järjestyksessä valittu tilintarkastaja Finanssivalvonnan määräämän tilintarkastajan tilalle. Määräystä ei voida antaa sen jälkeen, kun kyseistä tilikautta koskeva tilinpäätös on vahvistettu ja sitä koskeva päätös on saanut lainvoiman.

Tilintarkastajan velvollisuudesta ilmoittaa Finanssivalvonnalle vakuutusyhtiötä koskevista seikoista ja päätöksistä säädetään Finanssivalvonnasta annetun lain 31 §:ssä.

Sivuliikkeen tilintarkastukseen sovelletaan muutoin tilintarkastuslakia.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 20 _____.

11.

Laki

vakuutuskassalain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan vakuutuskassalain (1164/1992) 56, 57, 61, 69 ja 157 §,
sellaisina kuin ne ovat, 56 ja 61 § laissa 1201/2015, 57 § osaksi laissa 945/1994, 69 § laeissa 472/2007 ja 1201/2015 sekä 157 § osaksi laissa 1201/2015, seuraavasti:

Valiokunnan mietintö TaVM 16/2016 vp

56 §

Vakuutuskassan tilintarkastuksesta säädetään tässä luvussa ja tilintarkastuslaissa (1141/2015). Vakuutuskassan tilintarkastukseen ei sovelleta tilintarkastuslain 5 lukua.

Lakisääteistä eläkevakuutustoimintaa harjoittavan eläkekassan tilintarkastaja tai tilintarkastusyhteisön puolesta tilintarkastuksen suorittava päävastuullinen tilintarkastaja ei saa ottaa vastaan tarkastamansa eläkekassan tai sen osakkaan tai tarkastamansa eläkekassan osakkaan kanssa samaan konserniin kuuluvan yhteisön hallituksen jäsenen, hallintoneuvoston jäsenen tai toimitusjohtajan tehtävää, ennen kuin vähintään kaksi vuotta on kulunut tilintarkastustoimeksiannon päättymisestä. Tilintarkastusvalvonta määrää lakisääteistä eläkevakuutustoimintaa harjoittavan eläkekassan tilintarkastajan laaduntarkastukseen vähintään joka kolmas vuosi.

Vakuutuskassassa tulee olla vähintään yksi tilintarkastuslaissa tarkoitettu tilintarkastaja. Lakisääteistä eläkevakuutustoimintaa harjoittavassa eläkekassassa vähintään yhden tilintarkastajan ja varatilintarkastajan on oltava KHT-tilintarkastaja tai tilintarkastusyhteisö, jonka päävastuullisen tilintarkastajan tulee olla KHT-tilintarkastaja. Tilintarkastajan tai tilintarkastajat valitsee kassankokous.

57 §

Lakisääteistä eläkevakuutustoimintaa harjoittavan eläkekassan tilintarkastajan säännöissä määrätyn toimikauden tai peräkkäisten toimikausien yhteenlaskettu kesto voi olla enintään kymmenen vuotta. Enimmäisajan jälkeen tällaisen eläkekassan tilintarkastaja voi osallistua uudelleen eläkekassan tilintarkastukseen aikaisintaan kahden vuoden kuluttua tilintarkastustehtävän päättymisestä. Jos tilintarkastajaksi on valittu tilintarkastusyhteisö, edellä tässä momentissa säädettyä ei sovelleta tilintarkastusyhteisöön vaan ainoastaan päävastuulliseen tilintarkastajaan.

Tilintarkastajan toimikausi päättyy sen kokouksen päättyessä, jossa käsitellään tilintarkastuslain 3 luvun 5 §:ssä tarkoitettu tilintarkastuskertomus hänen toimikauteensa sisältyvältä viimeiseltä tilikaudelta.

61 §

Finanssivalvonnan on ilmoituksesta määrättävä vakuutuskassalle kelpoisuusehdot täyttävä tilintarkastaja tilintarkastuslain 2 luvun 8 §:n 1 momentissa tarkoitetuissa tapauksissa.

Ilmoituksen 1 momentissa tarkoitetuissa tapauksissa saa tehdä kuka tahansa. Hallitus on velvollinen tekemään ilmoituksen, jollei se, jolle tilintarkastajan valitseminen kuuluu, viivytyksettä valitse kelpoisuusehdot täyttävää tilintarkastajaa.

Finanssivalvonnan on pyydettävä Patentti- ja rekisterihallituksen tilintarkastuslautakunnalta lausunto tilintarkastuslain 2 luvun 8 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettussa riippumattomuutta tai esteellisyyttä koskevassa asiassa ennen sen ratkaisemista.

Ennen kuin 1 momentissa tarkoitettu määräys annetaan, kassan hallitusta on kuultava. Määräys voidaan panna täytäntöön lainvoimaa vailla olevana. Määräys on voimassa siihen asti, kunnes vakuutuskassalle on säädettyssä järjestyksessä valittu tilintarkastaja Finanssivalvonnan määräämän tilintarkastajan tilalle. Määräystä ei voida antaa sen jälkeen, kun kyseistä tilikautta koskeva tilinpäätös on vahvistettu ja sitä koskeva päätös on saanut lainvoiman.

69 §

Vakuutuskassan jäsen tai osakas voi vaatia erityisen tarkastuksen toimittamista kassan hallinnosta ja kirjanpidosta tietyltä päättyneeltä ajanjaksolta taikka tietyistä toimenpiteistä tai seikoista. Tätä koskeva ehdotus on tehtävä varsinaisessa kassankokouksessa tai siinä kassankokoukses-

Valiokunnan mietintö TaVM 16/2016 vp

sa, jossa asia kokouskutsun mukaisesti on käsiteltävä. Jos äänioikeutetut, joilla on vähintään yksi kolmasosa kokouksessa edustetusta äänimäärästä, ovat ehdotusta kannattaneet, jäsen tai osakas voi kuukauden kuluessa kassankokouksesta hakea Finanssivalvonnalta tarkastajan määräämistä.

Ennen tarkastajan määräämistä Finanssivalvonnan on kuultava kassan hallitusta ja, jos tarkastus hakemuksen mukaan koskee tietyn henkilön toimenpiteitä, tätä henkilöä. Hakemukseen on suostuttava, jos tarkastuksen toimittamiseen katsotaan olevan painavia syitä. Finanssivalvonta voi määrätä yhden tai useamman tarkastajan.

Mitä tilintarkastuslain 1 luvun 2 §:n 1—5 kohdassa, 2 luvun 1 ja 7 §:ssä, 3 luvun 7, 9 ja 10 §:ssä ja 4 luvun 6—8 §:ssä säädetään tilintarkastajasta, sovelletaan vastaavasti tässä pykälässä tarkoitettuun tarkastajaan. Tarkastajaan sovelletaan myös, mitä tilintarkastuslaissa säädetään tilintarkastajan vahingonkorvausvelvollisuudesta.

Tarkastuksesta on annettava kassankokoukselle lausunto. Lausunto on pidettävä vähintään viikon ajan ennen kassankokousta kassan toimistossa jäsenten ja osakkaiden nähtävänä ja viivytyksettä lähetettävä heistä sille, joka sitä pyytää, sekä asetettava nähtäväksi kassankokouksessa. Tarkastajalla on oikeus saada kassalta palkkio.

157 §

Vakuutuskassan lukuun 151 tai 153 §:n taikka tilintarkastuslain tilintarkastajan vahingonkorvausvelvollisuutta koskevan 10 luvun 9 §:n nojalla ajettavaa kannetta ei voida nostaa, ellei kanne perustu rangaistavaan tekoon:

1) perustajaa vastaan kolmen vuoden kuluttua siitä, kun perustamiskokouksessa tehtiin päätös kassan perustamisesta;

2) hallituksen jäsentä, hallintoneuvoston jäsentä tai toimitusjohtajaa vastaan kolmen vuoden kuluttua sen tilikauden päättymisestä, jona se päätös, johon kanne perustuu, tehtiin tai sitä koskevaan toimenpiteeseen ryhdyttiin;

3) tilintarkastajaa vastaan kolmen vuoden kuluttua siitä, kun se tilintarkastuskertomus, lausunto tai todistus, johon kanne perustuu, esitettiin kassankokouksessa;

4) jäsentä, osakasta tai edustajiston jäsentä vastaan kahden vuoden kuluttua päätöksestä tai toimenpiteestä, johon kanne perustuu.

Jos kassan lukuun ajettavan kanteen nostamisen määräaika on kulunut loppuun, ei 155 §:n 3 momentissa tarkoitettua kannetta voida nostaa sen jälkeen, kun kuukausi on kulunut konkursissa toimitetusta valvonnasta.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 20 ____ .

12.

Laki

eläkesäätiölain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan eläkesäätiölain (1774/1995) 31, 32, 34, 35, 37, 112 ja 113 §,
sellaisina kuin niistä ovat 31, 32 ja 35 § laissa 1157/2015, 37 § laissa 1670/2015 sekä 112 ja
113 § osaksi laissa 1157/2015, seuraavasti:

31 §

Eläkesäätiön tilintarkastukseen sovelletaan tilintarkastuslakia (1141/2015), jollei tästä laista muuta johdu. Eläkesäätiön tilintarkastukseen ei sovelleta tilintarkastuslain 5 lukua.

Lakisääteistä eläkevakuutustoimintaa harjoittavan B-eläkesäätiön tai AB-eläkesäätiön tilintarkastaja tai tilintarkastusyhteisön puolesta tilintarkastuksen suorittava päävastuullinen tilintarkastaja ei saa ottaa vastaan tarkastamansa eläkesäätiön tai siihen kuuluvan työnantajan tai sen kanssa samaan konserniin kuuluvan yhteisön hallituksen jäsenen, hallintoneuvoston jäsenen tai toimitusjohtajan tehtävää, ennen kuin vähintään kaksi vuotta on kulunut tilintarkastustoimeksiannon päättymisestä. Tilintarkastusvalvonta määrää lakisääteistä eläkevakuutustoimintaa harjoittavan B-eläkesäätiön ja AB-eläkesäätiön tilintarkastajan laaduntarkastukseen vähintään joka kolmas vuosi.

Eläkesäätiössä on oltava vähintään yksi tilintarkastuslaissa tarkoitettu tilintarkastaja. Lakisääteistä eläkevakuutustoimintaa harjoittavassa B-eläkesäätiössä tai AB-eläkesäätiössä vähintään yhden tilintarkastajan ja varatilintarkastajan on oltava KHT-tilintarkastaja tai tilintarkastusyhteisö, jonka päävastuullisen tilintarkastajan tulee olla KHT-tilintarkastaja. Tilintarkastajan tai tilintarkastajat valitsee eläkesäätiön hallitus. Jos eläkesäätiössä on hallintoneuvosto, se nimeää tilintarkastajan tai tilintarkastajat työnantajan esityksestä.

32 §

Lakisääteistä eläkevakuutustoimintaa harjoittavan B-eläkesäätiön tai AB-eläkesäätiön tilintarkastajan säännöissä määrätyn toimikauden tai peräkkäisten toimikausien yhteenlaskettu kesto voi olla enintään kymmenen vuotta. Enimmäisajan jälkeen tällaisen eläkesäätiön tilintarkastaja voi osallistua uudelleen eläkesäätiön tilintarkastukseen aikaisintaan kahden vuoden kuluttua tilintarkastustehtävän päättymisestä. Jos tilintarkastajaksi on valittu tilintarkastusyhteisö, edellä tässä momentissa säädettyä ei sovelleta tilintarkastusyhteisöön vaan ainoastaan päävastuulliseen tilintarkastajaan.

Tilintarkastajan toimikausi päättyy sen kokouksen päättyessä, jossa käsitellään tilintarkastuslain 3 luvun 5 §:ssä tarkoitettu tilintarkastuskertomus hänen toimikauteensa sisältyvältä viimeiseltä tilikaudelta.

Valiokunnan mietintö TaVM 16/2016 vp

34 §

Sen lisäksi, mitä tilintarkastuslain 4 luvun 6 ja 7 §:ssä säädetään riippumattomuudesta ja esteellisyydestä, tilintarkastajana ei saa olla:

1) se, joka on eläkesäätiöön kuuluvan työnantajan tai työnantajan kirjanpitolain (1336/1997) 1 luvun 6 §:ssä tarkoitettuun konserniin kuuluvan yhteisön palveluksessa tai muutoin alistus- tai riippuvuussuhteessa tähän työnantajaan, sen hallituksen tai hallintoneuvoston jäsenen taikka siihen, jonka tehtävänä on tämän työnantajan kirjanpidon tai varojen hoito taikka hoidon valvonta;

2) 1 kohdassa tarkoitettujen henkilöiden aviopuoliso tai hänen kanssaan yhteisessä taloudessa avioliitonomaisissa olosuhteissa elävä henkilö, veli tai sisar taikka se, joka on häneen suoraan ylenevässä tai alenevassa sukulaisuus- tai lankoussuhteessa taikka sellaisessa lankoussuhteessa, että toinen heistä on naimisissa toisen veljen tai sisaren kanssa.

35 §

Finanssivalvonnan on ilmoituksesta määrättävä eläkesäätiölle kelpoisuusehdot täyttävä tilintarkastaja tilintarkastuslain 2 luvun 8 §:n 1 momentissa tarkoitetuissa tapauksissa tai jos tilintarkastaja on tämän lain 34 §:n mukaan esteellinen.

Ilmoituksen 1 momentissa tarkoitetuissa tapauksissa saa tehdä kuka tahansa. Hallitus on velvollinen tekemään ilmoituksen, jollei se, jolle tilintarkastajan valitseminen kuuluu, viivytyksettä valitse kelpoisuusehdot täyttävää tilintarkastajaa.

Finanssivalvonnan on pyydettävä Patentti- ja rekisterihallituksen tilintarkastuslautakunnalta lausunto tilintarkastuslain 2 luvun 8 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettua riippumattomuutta tai esteellisyyttä koskevassa asiassa ennen sen ratkaisemista.

Ennen kuin 1 momentissa tarkoitettu määräys annetaan, eläkesäätiön hallitusta on kuultava. Määräys voidaan panna täytäntöön lainvoimaa vailla olevana. Määräys on voimassa siihen asti, kunnes eläkesäätiölle on säädetyssä järjestyksessä valittu tilintarkastaja Finanssivalvonnan määräämän tilintarkastajan tilalle. Määräystä ei voida antaa sen jälkeen, kun kyseistä tilikautta koskeva tilinpäätös on vahvistettu ja sitä koskeva päätös on saanut lainvoiman.

37 §

Eläkesäätiön kirjanpidossa sekä tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen laadinnassa on noudatettava kirjanpitolakia, jollei tästä laista muuta johdu.

Kirjanpitolain 3 luvun 2 §:n 4 momenttia, 4 §:n 2 momenttia, 9—12 §:ää sekä 13 §:n 3 momenttia, 4 luvun 1 ja 7 §:ää, 5 luvun 2 §:ää, 2 a §:n 6 momenttia, 13, 16 ja 17 §:ää, 7 a lukua sekä 8 luvun 6 §:ää ei sovelleta eläkesäätiön tilinpäätöksen tai toimintakertomuksen laatimiseen. Mainittu 3 luvun 3 §:n 1 momentin 3 kohtaa ei sovelleta Suomen lainsäädännön mukaisesti määräytyvän työeläkevastuun käsittelyyn.

Kirjanpitolain 4 luvun 3 §:ssä tarkoitettuja pysyviä vastaavia ovat eläkesäätiön taseessa aineellisten ja aineettomien hyödykkeiden erät tavaravarastoja lukuun ottamatta. Tavaravarastot luetaan kirjanpitolain 4 luvun 4 §:ssä tarkoitetuksi vaihto-omaisuudeksi. Aineellisiin ja aineettomiin hyödykkeisiin sovelletaan muutoin kirjanpitolain pysyviä vastaavia koskevia säännöksiä, jollei 2 momentista muuta johdu. Sen estämättä, mitä 2 momentissa säädetään, kirjanpitolain 5 luvun 13 ja 16 §:ää sovelletaan tässä momentissa tarkoitettuihin eriin. Tavaravarastoihin sovelletaan kuitenkin kirjanpitolain vaihto-omaisuutta koskevia säännöksiä lukuun ottamatta 2 momentissa mainittuja säännöksiä ja kirjanpitolain 5 luvun 16 §:ää.

Valiokunnan mietintö TaVM 16/2016 vp

112 §

Vahingonkorvauskanteen nostamisesta eläkesäätiön lukuun 109 tai 110 §:n taikka tilintarkastuslain tilintarkastajan vahingonkorvausvelvollisuutta koskevan 10 luvun 9 §:n nojalla päättää eläkesäätiön hallitus tai hallintoneuvosto. Jos teko on rangaistava eikä hallitus tai hallintoneuvosto tee päätöstä kanteen nostamisesta, sosiaali- ja terveysministeriö voi määrätä erityisen asiamiehen ajamaan kannetta eläkesäätiön lukuun. Asiamiehelle maksetaan palkkio ja kustannusten korvaus eläkesäätiön varoista. Jolleivät eläkesäätiön varat riitä palkkion ja korvausten maksuun, puuttuva osa maksetaan niistä varoista, jotka eläkesäätiöiltä peritään Finanssivalvonnan kustannusten korvaamiseksi.

Jos eläkesäätiö asetetaan konkurssiin hakemuksesta, joka on tehty kahden vuoden kuluessa siitä, kun hallitus tai hallintoneuvosto päätti olla nostamatta kannetta, konkurssipesä saa tämän päätöksen estämättä ajaa kannetta.

113 §

Eläkesäätiön lukuun 109 tai 110 §:n taikka tilintarkastuslain tilintarkastajan vahingonkorvausvelvollisuutta koskevan 10 luvun 9 §:n nojalla ajettavaa kannetta ei voida nostaa, ellei kanne perustu rangaistavaan tekoon:

1) hallituksen jäsentä, hallintoneuvoston jäsentä tai asiamiestä vastaan kolmen vuoden kuluttua sen tilikauden päättymisestä, jona se päätös, johon kanne perustuu, tehtiin tai sitä koskevaan toimenpiteeseen ryhdyttiin;

2) tilintarkastajaa vastaan kolmen vuoden kuluttua siitä, kun se tilintarkastuskertomus, lausunto tai todistus, johon kanne perustuu, esitettiin eläkesäätiön hallituksen tai hallintoneuvoston kokouksessa;

3) sellaista eläkesäätiön nimenkirjoittajaa vastaan, joka ei ole työsuhteessa eläkesäätiöön ja joka ei ole hallituksen tai hallintoneuvoston jäsen eikä asiamies, kahden vuoden kuluttua päätöksestä tai toimenpiteestä, johon kanne perustuu.

Jos eläkesäätiön lukuun ajettavan kanteen nostamisen määräaika on kulunut loppuun, 112 §:n 2 momentissa tarkoitettua kannetta ei voida nostaa sen jälkeen, kun kuukausi on kulunut konkursissa toimitetusta valvonnasta.

Tämä laki tulee voimaan _____
päivänä _____ kuuta 20 ____ .
_____

13.

Laki

maatalousyrittäjän eläkelain 128 ja 129 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan maatalousyrittäjän eläkelain (1280/2006) 128 ja 129 §, sellaisina kuin ne ovat laissa 1193/2015, seuraavasti:

128 §

Tilintarkastus

Maatalousyrittäjien eläkelaitoksen tilintarkastuksesta säädetään tässä laissa ja tilintarkastuslaissa (1141/2015). Eläkelaitoksen tilintarkastukseen ei sovelleta tilintarkastuslain 5 lukua.

Tilintarkastajan toimikauden tai peräkkäisten toimikausien yhteenlaskettu kesto voi olla enintään kymmenen vuotta. Enimmäisajan jälkeen Maatalousyrittäjien eläkelaitoksen tilintarkastaja voi osallistua uudelleen eläkelaitoksen tilintarkastukseen aikaisintaan kahden vuoden kuluttua tilintarkastustehtävän päättymisestä. Jos tilintarkastajaksi on valittu tilintarkastusyhteisö, edellä tässä momentissa säädettyä ei sovelleta tilintarkastusyhteisöön vaan ainoastaan päävastuulliseen tilintarkastajaan.

Eläkelaitoksen tilintarkastaja tai tilintarkastusyhteisön puolesta tilintarkastuksen suorittava päävastuullinen tilintarkastaja ei saa ottaa vastaan tarkastamansa eläkelaitoksen tai sen kanssa samaan konserniin kuuluvan yhteisön hallituksen jäsenen, hallintoneuvoston jäsenen tai toimitusjohtajan tehtävää, ennen kuin vähintään kaksi vuotta on kulunut tilintarkastustoimeksiannon päättymisestä. Tilintarkastusvalvonta määrää eläkelaitoksen tilintarkastajan laaduntarkastukseen vähintään joka kolmas vuosi.

Eläkelaitoksessa on oltava vähintään yksi tilintarkastaja. Vähintään yhden tilintarkastajan ja varatilintarkastajan on oltava KHT-tilintarkastaja taikka tilintarkastusyhteisö, jonka päävastuullinen tilintarkastaja on KHT-tilintarkastaja.

Eläkelaitoksen tilintarkastajan toimikausi päättyy ja uuden tilintarkastajan toimikausi alkaa uuden tilintarkastajan valinnasta päättävän valtuuskunnan kokouksen päättyessä, jollei uutta tilintarkastajaa valittaessa päätetä toisin. Valtuuskunnan kokouksessa ei voida päättää, että tilintarkastajan toimikausi jatkuu toistaiseksi.

129 §

Tilintarkastajan määrääminen

Finanssivalvonnan on ilmoituksesta määrättävä Maatalousyrittäjien eläkelaitokselle kelpoisuusehdot täyttävä tilintarkastaja, jos tilintarkastajaa ei ole valittu tämän lain tai tilintarkastuslain mukaisesti tai tilintarkastajalla ei ole tilintarkastuslain 2 luvun 1 §:ssä tarkoitettua kelpoisuutta tai

Valiokunnan mietintö TaVM 16/2016 vp

milloin tilintarkastaja ei ole tilintarkastuslain 4 luvun 6 §:ssä tarkoitetulla tavalla riippumaton tai hän on saman lain 4 luvun 7 §:ssä tarkoitetulla tavalla esteellinen.

Ilmoituksen saa 1 momentissa tarkoitetuissa tapauksissa tehdä kuka tahansa. Eläkelaitoksen hallitus on velvollinen tekemään ilmoituksen, jollei valtuuskunta viivytyksettä valitse kelpoisuusehdot täyttävää tilintarkastajaa.

Finanssivalvonnan on pyydettävä Patentti- ja rekisterihallituksen tilintarkastuslautakunnalta lausunto 1 momentissa tarkoitetussa riippumattomuutta tai esteellisyyttä koskevassa asiassa ennen sen ratkaisemista.

Ennen kuin 1 momentissa tarkoitettu määräys annetaan, eläkelaitoksen hallitusta on kuultava. Määräys voidaan panna täytäntöön lainvoimaa vailla olevana. Määräys on voimassa siihen asti, kunnes eläkelaitokselle on säädettyssä järjestyksessä valittu tilintarkastaja Finanssivalvonnan määräämän tilintarkastajan tilalle. Määräystä ei voida antaa sen jälkeen, kun kyseistä tilikautta koskeva tilinpäätös on vahvistettu ja sitä koskeva päätös on saanut lainvoiman.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

14.

Laki

merimieseläkelain 191 ja 194 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan merimieseläkelain (1290/2006) 191 ja 194 §, sellaisina kuin ne ovat laissa 1194/2015, seuraavasti:

191 §

Sovellettava laki

Eläkekassan tilintarkastuksesta säädetään tässä luvussa ja tilintarkastuslaissa (1141/2015). Eläkekassan tilintarkastukseen ei sovelleta tilintarkastuslain 5 lukua.

Tilintarkastajan toimikauden tai peräkkäisten toimikausien yhteenlaskettu kesto voi olla enintään kymmenen vuotta. Enimmäisajan jälkeen Merimieseläkekassan tilintarkastaja voi osallistua uudelleen eläkekassan tilintarkastukseen aikaisintaan kahden vuoden kuluttua tilintarkastustehtävän päättymisestä. Jos tilintarkastajaksi on valittu tilintarkastusyhteisö, edellä tässä momentissa säädettyä ei sovelleta tilintarkastusyhteisöön vaan ainoastaan päävastuulliseen tilintarkastajaan.

Valiokunnan mietintö TaVM 16/2016 vp

Eläkekassan tilintarkastaja tai tilintarkastusyhteisön puolesta tilintarkastuksen suorittava päävastuullinen tilintarkastaja ei saa ottaa vastaan tarkastamansa eläkekassan tai sen kanssa samaan konserniin kuuluvan yhteisön hallituksen jäsenen, valtuuskunnan jäsenen tai toimitusjohtajan tehtävää, ennen kuin vähintään kaksi vuotta on kulunut tilintarkastustoimeksiannon päättymisestä. Tilintarkastusvalvonta määrää eläkekassan tilintarkastajan laaduntarkastukseen vähintään joka kolmas vuosi.

194 §

Oikeus vaatia tilintarkastajan määräämistä

Finanssivalvonnan on ilmoituksesta määrättävä eläkekassalle kelpoisuusehdot täyttävä tilintarkastaja, jos:

- 1) tilintarkastajaa ei ole valittu tämän luvun tai tilintarkastuslain mukaisesti; tai
- 2) tilintarkastajalla ei ole tässä laissa tai tilintarkastuslain 2 luvun 1 §:ssä tarkoitettua kelpoisuutta tai jos tilintarkastaja ei ole tilintarkastuslain 4 luvun 6 §:ssä tarkoitetulla tavalla riippumaton tai hän on saman lain 4 luvun 7 §:ssä tarkoitetulla tavalla esteellinen.

Ilmoituksen 1 momentissa tarkoitetuissa tapauksissa saa tehdä kuka tahansa. Eläkekassan hallitus on velvollinen tekemään ilmoituksen, jollei valtuuskunta viivytyksettä valitse kelpoisuusehdot täyttävää tilintarkastajaa.

Finanssivalvonnan on pyydettävä Patentti- ja rekisterihallituksen tilintarkastuslautakunnalta lausunto 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettussa riippumattomuutta tai esteellisyyttä koskevassa asiassa ennen sen ratkaisemista.

Ennen kuin 1 momentissa tarkoitettu tilintarkastajan määräys annetaan, eläkekassan hallitusta on kuultava. Määräys voidaan panna täytäntöön lainvoimaa vailla olevana. Määräys on voimassa siihen asti, kunnes eläkekassalle on säädetyssä järjestyksessä valittu tilintarkastaja Finanssivalvonnan määräämän tilintarkastajan tilalle. Määräystä ei voida antaa sen jälkeen, kun kyseistä tilikautta koskeva tilinpäätös on vahvistettu ja sitä koskeva päätös on saanut lainvoiman.

Tämä laki tulee voimaan päivänä _____ kuuta 20 _____.

15.

Laki

vakuutusyhdistyslain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

Valiokunnan mietintö TaVM 16/2016 vp

muutetaan vakuutusyhdistyslain (1250/1987) 9 luvun 1, 4 ja 6 ja 11 luvun 5 §, sellaisina kuin ne ovat, 9 luvun 1, 4 ja 6 § laeissa 1231/2009 ja 1202/2015 sekä 11 luvun 5 § laeissa 340/2000 ja 1202/2015, seuraavasti:

9 luku

Tilintarkastus ja erityinen tarkastus

1 §

Vakuutusyhdistyksen tilintarkastuksesta säädetään tässä luvussa ja tilintarkastuslaissa. Vakuutusyhdistyksen tilintarkastukseen ei sovelleta tilintarkastuslain 5 lukua.

Vakuutusyhdistyksessä on oltava yksi tilintarkastaja, jollei yhdistysjärjestyksessä määrätä useammasta tilintarkastajasta. Tilintarkastajat valitsee yhdistyskokous. Jos tilintarkastajia on valittava useampi kuin kaksi, yhdistysjärjestyksessä voidaan määrätä, että joku tai jotkut heistä, ei kuitenkaan kaikkia, asetetaan muussa järjestyksessä.

Jos vakuutusyhdistykselle on valittu vain yksi tilintarkastaja eikä tämä ole tilintarkastusyhteisö, on valittava ainakin yksi varatilintarkastaja. Mitä tässä laissa ja tilintarkastuslaissa säädetään tilintarkastajasta, sovelletaan myös varatilintarkastajaan.

Osakas voi vaatia yhden tilintarkastajan asettamista osallistumaan tilintarkastukseen muiden tilintarkastajien ohella. Tätä koskeva ehdotus on tehtävä siinä yhdistyskokouksessa, jossa tilintarkastajat on valittava tai jossa asia kokouskutsun mukaisesti on käsiteltävä. Jos ehdotusta ovat yhdistyskokouksessa kannattaneet äänioikeutetut, joilla on vähintään yksi kolmasosa kokouksessa annetuista äänistä, osakas voi kuukauden kuluessa kokouksesta hakea Finanssivalvonnalta hyväksytyin tilintarkastajan määräämistä. Finanssivalvonnan tulee yhdistyksen hallitusta kuultuaan määrätä tilintarkastaja ajaksi, joka kestää seuraavana tilikautena pidettävän varsinaisen yhdistyskokouksen loppuun.

4 §

Finanssivalvonnan on ilmoituksesta määrättävä vakuutusyhdistykselle kelpoisuusvaatimukset täyttävä tilintarkastaja, jos:

- 1) tilintarkastajaa ei ole valittu tämän lain tai tilintarkastuslain mukaisesti;
- 2) tilintarkastajalla ei ole tässä laissa tai tilintarkastuslain 2 luvun 1 §:ssä tarkoitettua kelpoisuutta taikka hän ei ole tilintarkastuslain 4 luvun 6 §:ssä tarkoitettulla tavalla riippumaton tai hän on saman lain 4 luvun 7 §:ssä tarkoitettulla tavalla esteellinen; taikka
- 3) yhdistysjärjestykseen otettua tilintarkastajien lukumäärää tai kelpoisuutta koskevaa määrystä on rikottu.

Ilmoituksen saa edellä tarkoitetuissa tapauksissa tehdä kuka tahansa. Hallitus on velvollinen tekemään ilmoituksen, jollei se, jolle tilintarkastajan valitseminen kuuluu, viivytyksettä valitse kelpoisuusvaatimukset täyttävää tilintarkastajaa.

Finanssivalvonnan on pyydettävä Patentti- ja rekisterihallituksen tilintarkastuslautakunnalta lausunto 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettua riippumattomuutta tai esteellisyyttä koskevassa asiassa ennen sen ratkaisemista.

Ennen kuin 1 momentissa tarkoitettu määräys annetaan, yhdistyksen hallitusta on kuultava. Määräys voidaan panna täytäntöön lainvoimaa vailla olevana. Määräys on voimassa siihen asti, kunnes yhdistykselle on säädettyssä järjestyksessä valittu tilintarkastaja Finanssivalvonnan mää-

Valiokunnan mietintö TaVM 16/2016 vp

räämän tilintarkastajan tilalle. Määräystä ei voida antaa sen jälkeen, kun kyseistä tilikautta koskeva tilinpäätös on vahvistettu ja sitä koskeva päätös on saanut lainvoiman.

6 §

Osakas voi vaatia erityisen tarkastuksen toimittamista vakuutusyhdistyksen hallinnosta ja kirjanpidosta tietyltä päättyneeltä ajanjaksolta taikka tietyistä toimenpiteistä tai seikoista. Tätä koskeva ehdotus on tehtävä varsinaisessa yhdistyskokouksessa tai siinä yhdistyskokouksessa, jossa asia kokouskutsun mukaisesti on käsiteltävä. Jos äänioikeutetut, joilla on vähintään yksi kolmasosa kokouksessa annetuista äänistä, ovat kannattaneet ehdotusta, osakas voi kuukauden kuluessa yhdistyskokouksesta hakea Finanssivalvonnalta tarkastajan määräämistä.

Erityisen tarkastajan on oltava luonnollinen henkilö tai tilintarkastusyhteisö. Erityisellä tarkastajalla on oltava sellainen taloudellisten ja oikeudellisten asioiden tuntemus ja kokemus kuin tarkastustehtävän laatuun ja laajuuteen katsoen on tarpeen tehtävän hoitamiseksi.

Finanssivalvonnan on kuultava yhdistyksen hallitusta ja, jos tarkastus hakemuksen mukaan koskee tietyn henkilön toimenpiteitä, tätä henkilöä. Hakemukseen on suostuttava, jos tarkastuksen toimittamiseen katsotaan olevan painavia syitä. Finanssivalvonta voi määrätä yhden tai useamman tarkastajan. Määräys voidaan panna täytäntöön lainvoimaa vailla olevana. Tarkastajalla on oikeus saada yhdistykseltä palkkio.

Mitä 15 luvun 5—7 §:ssä, 16 luvun 4 §:ssä ja tilintarkastuslain 2 luvun 1 ja 7 §:ssä, 3 luvun 9 ja 10 §:ssä ja 4 luvun 6—8 §:ssä säädetään tilintarkastajasta, sovelletaan myös tässä pykälässä tarkoitettuun tarkastajaan. Tarkastajaan sovelletaan myös, mitä tilintarkastuslain 10 luvun 9 §:ssä säädetään tilintarkastajan vahingonkorvausvelvollisuudesta.

Tarkastuksesta on annettava lausunto yhdistyskokoukselle. Lausunto on vähintään viikon ajan ennen yhdistyskokousta pidettävä yhdistyksen päätoimipaikassa osakkaiden nähtävänä ja viivytyksettä lähetettävä osakkaalle, joka sitä pyytää, sekä asetettava nähtäväksi yhdistyskokouksessa.

11 luku

Voitonjako ja yhdistyksen varojen muu käyttö

5 §

Jos vakuutusyhdistyksen varoja on jaettu osakkaalle vastoin tämän lain säännöksiä, osakkaan on palautettava näin saamansa varat korkolain (633/1982) 3 §:n 2 momentissa säädettyine vuotuisine korkoineen, jollei hänellä ollut perusteltua aihetta olettaa varojen jakamisen tapahtuneen tämän lain mukaisesti.

Varojen jakamista koskevan päätöksen tekemiseen tai täytäntöönpanoon taikka päätöksen perusteena olevan virheellisen taseen laatimiseen tai vahvistamiseen osallistuneet ovat yhteisvastuussa varojen palauttamisen jälkeisen vajauksen täyttämisestä 15 luvun 1, 3 ja 4 §:n sekä tilintarkastuslain tilintarkastajan vahingonkorvausvelvollisuutta koskevan 10 luvun 9 §:n mukaisesti.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

16.

Laki

luottolaitostoiminnasta annetun lain 9 luvun 5 §:n ja 12 luvun 13 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan luottolaitostoiminnasta annetun lain (610/2014) 12 luvun 13 §, sellaisena kuin se on laissa 1197/2015; sekä
lisätään 9 luvun 5 §:ään uusi 5 momentti seuraavasti:

9 luku

Riskien hallinta

5 §

Tarkastusvaliokunta

Luottolaitoksen tarkastusvaliokuntaan ei sovelleta osakeyhtiölain 6 luvun 16 a—16 c §:ää eikä osuuskuntalain 6 luvun 16 a—16 c §:ää.

12 luku

Tilinpäätös, osavuositarkastus ja tilintarkastus

13 §

Tilintarkastusta ja tilintarkastajaa koskevien säännösten soveltaminen

Luottolaitoksen tilintarkastukseen ja tilintarkastajaan sovelletaan tilintarkastuslakia (1141/2015) ja osakeyhtiömuotoisen luottolaitoksen tilintarkastukseen ja tilintarkastajaan lisäksi osakeyhtiölakia ja osuuskuntamuotoisen luottolaitoksen tilintarkastukseen ja tilintarkastajaan osuuskuntalakia, jollei jäljempänä toisin säädetä.

Luottolaitoksen tilintarkastukseen ja tilintarkastajaan sovelletaan tilintarkastuslain 4 luvun 11 §:n 2 momenttia ja 5 lukua sekä yleisen edun kannalta merkittävien yhteisöjen lakisääteistä tilintarkastusta koskevista erityisvaatimuksista ja komission päätöksen 2005/909/EY kumoamisesta annettua Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusta (EU) N:o 37/2014.

Luottolaitoksen tilintarkastajaan ei sovelleta tilintarkastuslain 4 luvun 7 §:n 1 momentin 5 kohtaa. Tilintarkastajan on kuitenkin ilmoitettava Finanssivalvonnalle luottolaitokselta taikka

Valiokunnan mietintö TaVM 16/2016 vp

sen kanssa samaan konserniin kuuluvalta yritykseltä saamastaan luotosta tai sen hänen hyväkseen antamasta takauksesta, vastuusitoumuksesta, vakuudesta tai näitä vastaavasta etuudesta.

Mitä edellä tässä pykälässä säädetään luottolaitoksen tilintarkastuksesta ja tilintarkastajasta, sovelletaan myös omistusyhteisön tilintarkastukseen ja tilintarkastajaan.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 20 ____ .

17.

Laki

liikepankeista ja muista osakeyhtiömuotoisista luottolaitoksista annetun lain 25 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan liikepankeista ja muista osakeyhtiömuotoisista luottolaitoksista annetun lain (1501/2001) 25 §:n 1 momentti, sellaisena kuin se on laissa 1231/2015, seuraavasti:

25 §

Luottolaitoksen osakkeenomistajan, hallintoneuvoston ja hallituksen jäsenen sekä toimitusjohtajan vahingonkorvausvelvollisuudesta, joka perustuu tämän lain rikkomiseen, säädetään luottolaitostoiminnasta annetussa laissa. Edellä tarkoitettuun korvausvelvollisuuteen perustuvan vahingonkorvauskanteen nostamiseen luottolaitoksen lukuun sovelletaan osakeyhtiölain 22 luvun 6—8 §:ää. Tilintarkastajan vahingonkorvausvelvollisuudesta säädetään tilintarkastuslain (1141/2015) 10 luvun 9 §:ssä.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 20 ____ .

18.

Laki

sijoitusrahastolain 135 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan sijoitusrahastolain (48/1999) 135 §:n 2 momentti, sellaisena kuin se on laissa 1198/2015, seuraavasti:

-----
135 §

Tilintarkastajan vahingonkorvausvelvollisuudesta säädetään tilintarkastuslain 10 luvun 9 §:ssä.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

19.

Laki

sijoituspalvelulain 8 luvun 2 §:n ja 16 luvun 1 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan sijoituspalvelulain (747/2012) 8 luvun 2 § ja 16 luvun 1 §:n 4 momentti, sellaisena kuin niistä on 8 luvun 2 § laissa 623/2014 ja 16 luvun 1 §:n 4 momentti laissa 1212/2015, seuraavasti:

Valiokunnan mietintö TaVM 16/2016 vp

8 luku

Tilinpäätös ja tilintarkastus

2 §

Tilintarkastus sekä erityinen tarkastus ja tarkastaja

Sijoituspalveluyritykseen sovelletaan sen lisäksi, mitä muualla laissa säädetään, mitä luottolaitostoiminnasta annetun lain 12 luvun 13 §:n 1, 3 ja 4 momentissa, 14 §:ssä ja 15 §:n 1 momentissa säädetään luottolaitoksen tilintarkastuksesta ja tilintarkastajista sekä erityisen tarkastuksen ja tarkastajan määräämisestä.

16 luku

Vahingonkorvaus- ja rangaistussäännökset

1 §

Vahingonkorvausvelvollisuus

Mitä 1 momentissa säädetään velvollisuudesta vahingon korvaamiseen, koskee myös sitä, jolle sijoituspalveluyritys on ulkoistanut 7 luvun 4 §:ssä tarkoitetun toiminnon. Sijoituspalveluyrityksen vastuusta sidonnaisasiamiehen toiminnasta säädetään 7 luvun 7 §:n 1 momentissa. Tilintarkastajan vahingonkorvausvelvollisuudesta säädetään tilintarkastuslain (1141/2015) 10 luvun 9 §:ssä.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 20 ____ .

_____

20.

Laki

vaihtoehtorahastojen hoitajista annetun lain 6 luvun 6 §:n ja 22 luvun 8 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan vaihtoehtorahastojen hoitajista annetun lain (162/2014) 6 luvun 6 §:n 1 momentti ja 22 luvun 8 §:n 4 momentti, sellaisina kuin ne ovat laissa 1214/2015, seuraavasti:

6 luku

Toimintaedellytykset

6 §

Tilintarkastus ja tilintarkastaja

Vaihtoehtorahastojen hoitajan tilintarkastukseen ja tilintarkastajaan sovelletaan tilintarkastuslakia (1141/2015) ja osakeyhtiölakia (624/2006). Mitä tässä momentissa vaihtoehtorahastojen hoitajan tilintarkastuksesta ja tilintarkastajasta säädetään, sovelletaan myös vaihtoehtorahastojen hoitajan emoyhtiön tilintarkastukseen ja tilintarkastajaan.

---

22 luku

Seuraamukset ja muutoksenhaku

8 §

Vahingonkorvausvelvollisuus

Mitä 1 momentissa säädetään velvollisuudesta vahingon korvaamiseen, koskee myös sitä, jolle vaihtoehtorahastojen hoitaja on ulkoistanut toiminnon 10 luvun säännösten mukaisesti. Tilintarkastajan vahingonkorvausvelvollisuudesta säädetään tilintarkastuslain 10 luvun 9 §:ssä.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 20 ____ .

21.

Laki

Finanssivalvonnasta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

lisätään Finanssivalvonnasta annettuun lakiin (878/2008) uusi 28 a ja 50 h § seuraavasti:

28 a §

Määräaikainen kieltö toimia yleisen edun kannalta merkittävän yhteisön hallintoelimestä

Finanssivalvonta voi määrääjäksi, enintään kolmeksi vuodeksi, kieltää henkilöä toimimasta kirjanpitolain 1 luvun 9:ssä tarkoitetun yleisen edun kannalta merkittävän yhteisön hallintoelimen jäsenenä tai toimitusjohtajana, jos henkilö on hallintoelimen jäsenenä tai toimitusjohtajana vakavasti rikkonut tai laiminlyönyt tilintarkastuslain 5 luvun 1 §:n toimikausien enimmäiskestoa ja tilintarkastajan valinnan valmistelua, 3 ja 4 §:n muita kuin tilintarkastuspalveluita koskevia säännöksiä tai yleisen edun kannalta merkittävien yhteisöjen lakisäateistä tilintarkastusta koskevista vaatimuksista ja komission päätöksen 2005/909/EY kumoamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 537/2014, jäljempänä *Euroopan unionin tilintarkastusasetus*, 16 ja 17 artiklan säännöksiä lakisäateisten tilintarkastajien ja tilintarkastusyhteisöjen valitsemisesta ja tilintarkastustoimeksiannon kestosta.

50 h §

Toiminta yleisen edun kannalta merkittävän yhteisön tilintarkastusta koskevana toimivaltaisena viranomaisena

Finanssivalvonta toimii toimivaltaisena viranomaisena Euroopan unionin tilintarkastusasetuksen 20 artiklan 2 kohdan mukaisesti asetuksen 27 artiklan 1 kohdan c alakohdassa tarkoitettussa tarkastusvaliokuntien toiminnan arvioinnissa ja seurannassa.

Tämä laki tulee voimaan   päivänä   kuuta 20   .

22.

Laki

Euroopan meri- ja kalatalousrahastoa koskevan eurooppalaisen asetuksen kansallisesta täytäntöönpanosta annetun lain 35 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan Euroopan meri- ja kalatalousrahastoa koskevan eurooppalaisen asetuksen kansallisesta täytäntöönpanosta annetun lain (1093/2014) 35 §, sellaisena kuin se on osaksi laissa 1632/2015, seuraavasti:

35 §

Tarkastusoikeus

Maa- ja metsätalousministeriöllä on oikeus tehdä tuen myöntämiseen, maksamiseen ja käyttöön liittyvien edellytysten ja ehtojen noudattamisen valvomiseksi tuen myöntäjiin ja saajiin kohdistuvia tarkastuksia. Vastaava oikeus on tuen saajien osalta elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksilla ja kehittämis- ja hallintokeskuksella.

Edellä 6 §:ssä tarkoitettu tarkastusviranomainen voi valtuuttaa Maaseutuviraston tai riippumattoman tilintarkastajan tarkastamaan tuen saajan toteuttamat toimenpiteet sekä tuen myöntämiseen liittyvät menettelyt tarkastusviranomaisen laatiman tarkastusstrategian mukaisesti. Tilintarkastajan tulee olla tilintarkastuslaissa (1141/2015) tai julkishallinnon ja -talouden tilintarkastuksesta annetussa laissa (1142/2015) tarkoitettu hyväksytty tilintarkastusyhteisö. Tilintarkastusyhteisön on nimettävä tarkastuksesta päävastuullinen tilintarkastaja.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

23.

Laki

yliopistolain 67 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

Valiokunnan mietintö TaVM 16/2016 vp

muutetaan yliopistolain (558/2009) 67 §, sellaisena kuin se on laissa 1206/2015, seuraavasti:

67 §

Kanneoikeuden vanhentuminen julkisoikeudellisessa yliopistossa

Edellä 65 §:n 3 momentin tai tilintarkastuslain 10 luvun 9 §:n nojalla ajettava muuhun kuin rangaistavaan tekoon perustuva kanne on nostettava viiden vuoden kuluessa sen tilikauden päätyemisestä, jona kanteen perusteena oleva päätös tehtiin tai kanteen perusteena olevaan toimenpiteeseen ryhdyttiin.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 20 _____.

24.

Laki

Kansallisgalleriasta annetun lain 30 ja 31 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan Kansallisgalleriasta annetun lain (889/2013) 30 §:n 4 momentti ja 31 §:n 1 momentti, sellaisina kuin ne ovat laissa 1215/2015, seuraavasti:

30 §

Vahingonkorvausvelvollisuus

Asioista, jotka koskevat 1 momenttiin ja tilintarkastuslain 10 luvun 9 §:ään perustuvaa oikeutta vahingonkorvaukseen, päättää valtuuskunta.
-----

31 §

Opetus- ja kulttuuriministeriön oikeus ajaa kannetta Kansallisgallerian hyväksi

Opetus- ja kulttuuriministeriöllä on oikeus ajaa omissa nimissään kannetta vahingonkorvauksen suorittamiseksi Kansallisgallerialle 30 §:n tai tilintarkastuslain 10 luvun 9 §:n nojalla, jos

Valiokunnan mietintö TaVM 16/2016 vp

kannetta vireille pantaessa on ilmeistä, ettei Kansallisgallerian valtuuskunta tule 2 momentissa säädetyssä määräajassa nostamaan kannetta.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 20 _____ .

Valiokunnan lausumaehdotus

Eduskunta edellyttää, että valtioneuvosto ryhtyy välittömästi valmistelemaan kirjanpitolain muutoksia oikean ja riittävän kuvan käsitteen yhdenmukaistamiseksi tilintarkastuslain säännösten kanssa.

Helsingissä 16.6.2016

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

puheenjohtaja Kaj Turunen ps
varapuheenjohtaja Harri Jaskari kok
jäsen Harry Harkimo kok
jäsen Hannu Hoskonen kesk
jäsen Lauri Ihalainen sd
jäsen Eero Lehti kok
jäsen Rami Lehto ps
jäsen Mika Lintilä kesk
jäsen Martti Mölsä ps
jäsen Hanna Sarkkinen vas
jäsen Ville Skinnari sd
jäsen Antero Vartia vihr

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Teija Miller